

Högskolan

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 99 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2013 om högskolan.

Motionerna rör frågor om bl.a. högskoleutbildningars arbetsmarknadsanknytning, jämställdhet, inrättande av nya utbildningar och framtida satsningar på vissa lärosäten och utbildningar. Vidare finns förslag som rör innehållet i vissa utbildningar, tillträde till högskoleutbildning, breddad rekrytering och studentinflytande.

Av motionsyrkandena rör 41 samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till vidtagna och planerade åtgärder.

I betänkandet finns 15 reservationer från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet och två särskilda yttranden från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Övergripande högskolefrågor	7
Nya utbildningar och inriktningar	19
Framtida utbyggnad av lärosäten och utbildningar	20
Utbildningens struktur och innehåll m.m.	25
Breddad rekrytering, tillträde och studentfrågor	28
Motioner som bereds förenklat	36
Reservationer	37
1. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (S)	37
2. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (MP)	39
3. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (SD)	39
4. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (V)	40
5. Arbetsmarknadskoppling och broar mellan högskola och yrkeshögskola, punkt 3 (S, V)	41
6. Kvalitetsutvärderingssystemet, punkt 2 (S, MP)	43
7. Jämställdhet och kunskap om genus, punkt 4 (S, MP, V)	44
8. Nya utbildningar och inriktningar, punkt 5 (S)	45
9. Framtida utbyggnad av lärosäten och utbildningar, punkt 6 (S)	47
10. Utbildningens struktur och innehåll, punkt 7 (S, V)	48
11. Utbildningens struktur och innehåll, punkt 7 (MP)	49
12. Förlängning av lärarutbildning, punkt 8 (MP, V)	51
13. Breddad rekrytering, tillträde och studentfrågor, punkt 9 (S, V)	52
14. Breddad rekrytering, tillträde och studentfrågor, punkt 9 (MP)	54
15. Antagningsregler, insatser för utländska akademiker m.m., punkt 10 (S, MP)	55
Särskilda yttranden	59
1. Särskilt yttrande (MP)	59
2. Särskilt yttrande (V)	59
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	60
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	60
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11	70

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande högskolefrågor

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:C435 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 4,

2013/14:Ub258 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 6,

2013/14:Ub469 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 10,

2013/14:Ub496 av Tomas Eneroth m.fl. (S),

2013/14:Ub570 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 10,

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 10, 16 och 18 samt

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 10.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

2. Kvalitetsutvärderingssystemet

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 6 (S, MP)

3. Arbetsmarknadskoppling och broar mellan högskola och yrkeshögskola

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 6 och 11.

Reservation 5 (S, V)

4. Jämställdhet och kunskap om genus

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 17.

Reservation 7 (S, MP, V)

5. Nya utbildningar och inriktningar

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkandena 49 och 50,

2013/14:Ub301 av Eva Flyborg (FP) och

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 11.

Reservation 8 (S)

6. Framtida utbyggnad av lärosäten och utbildningar

Riksdagen avslår motionerna

- 2013/14:Ub279 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 1,
2013/14:Ub281 av Krister Hammarbergh (M),
2013/14:Ub361 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2013/14:Ub493 av Carin Runeson och Roza Güclü Hedin (båda S),
2013/14:Ub568 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 4,
2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 5,
2013/14:Ub583 av Per Lodenius (C),
2013/14:N333 av Christer Nylander (FP) yrkande 8 och
2013/14:N340 av Isak From m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 9 (S)

7. Utbildningens struktur och innehåll

Riksdagen avslår motionerna

- 2013/14:Ju388 av Mats Odell (KD) yrkande 2,
2013/14:Ub267 av Hillevi Larsson (S),
2013/14:Ub387 av Ellen Juntti (M),
2013/14:Ub402 av Anne Marie Brodén (M),
2013/14:Ub440 av Elin Lundgren (S),
2013/14:Ub441 av Åsa Lindestam m.fl. (S),
2013/14:Ub537 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) och
2013/14:Ub574 av Tina Ehn m.fl. (MP).

Reservation 10 (S, V)

Reservation 11 (MP)

8. Förlängning av lärarutbildning

Riksdagen avslår motion

- 2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 12 (MP, V)

9. Breddad rekrytering, tillträde och studentfrågor

Riksdagen avslår motionerna

- 2013/14:Ub214 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP),
2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 7,
2013/14:Ub286 av Ingela Nylund Watz (S),
2013/14:Ub309 av Magnus Sjödahl (KD),
2013/14:Ub442 av Marie Nordén (S),
2013/14:Ub489 av Pia Nilsson m.fl. (S),
2013/14:Ub501 av Teres Lindberg (S),
2013/14:Ub522 av Robert Halef (KD) yrkandena 1 och 2 samt
2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 9 och 19.

Reservation 13 (S, V)

Reservation 14 (MP)

10. Antagningsregler, insatser för utländska akademiker m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub571 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 21 och

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 12–15.

Reservation 15 (S, MP)

11. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 23 januari 2014

På utbildningsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ibrahim Baylan (S), Betty Malmberg (M), Louise Malmström (S), Jan Ericson (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (FP), Jabar Amin (MP), Yvonne Andersson (KD), Carina Herrstedt (SD), Rossana Dinamarca (V), Michael Svensson (M), Adnan Dibrani (S) och Emil Källström (C).

Redogörelse för ärendet

I detta ärende behandlar utskottet 99 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2013 om högskolan. Motionerna rör frågor om bl.a. högskoleutbildningars arbetsmarknadsanknytning, jämställdhet, inrättande av nya utbildningar och framtida satsningar på vissa lärosäten och utbildningar. Vidare finns förslag som rör innehållet i vissa utbildningar, tillträde till högskoleutbildning, breddad rekrytering och studentinflytande.

Av motionsyrkandena rör 41 samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. En förteckning över dessa motionsyrkanden finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Övergripande högskolefrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övergripande högskolefrågor, kvalitetsutvärderingssystemet, arbetsmarknadskoppling och broar mellan högskola och yrkeshögskola samt jämställdhet och kunskap om genus.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (MP), 3 (SD), 4 (V), 5 (S, V), 6 (S, MP) och 7 (S, MP, V).

Motionerna

Sverige som ledande kunskapsnation och översyn av högskolelandskapet

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 1 framhåller motionärerna att utbildning och forskning har central betydelse för välfärdens tillväxt och utveckling och att Sverige därför ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation.

I yrkande 2 understryks behovet av en parlamentarisk översyn av högskolelandskapet som i dialog med lärosätena tar ett nationellt grepp om hur lärosätena kan utvecklas, profileras och samverka för att stärka den högre utbildningen och forskningen i sin helhet. Motionärerna framhåller vidare att översynen ska bygga på forskning om högre utbildning och dess samhällseffekter i såväl ett svenskt som internationellt perspektiv. Även i kommittémotion 2013/14:Ub570 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 10 föreslås en parlamentarisk översyn av högskolelandskapet.

Distribution och digitalisering av utbildning

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 10 konstaterar motionärerna att MOOC (Massive Open Online Courses), dvs. avgiftsfria nätkurser som görs tillgängliga för ett obegränsat antal deltagare, har börjat slå igenom. I motionen framhålls även att EU-kommissionen ska införa ett program om öppen utbildning, vilket enligt motionärerna på sikt kommer att revolutionera den högre utbildningen. Mot denna bakgrund anser motionärerna att det bör finnas strategier och visioner för hur både Sverige som nation och enskilda lärosäten ska anpassa sig till detta.

I kommittémotion 2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att universitet och högskolor får ett särskilt uppdrag och särskilda anslag för att bedriva lärcenterverksamhet. I yrkande 2 föreslår motionärerna initiativ för att utveckla och kvalitetssäkra distansutbild-

ning inom lämpliga ämnesområden för att ytterligare sprida möjligheter till utbildning över hela landet. I yrkande 5 konstaterar motionärerna att inköp av kurslitteratur är en stor ekonomisk börda för många studenter och de föreslår därför att regeringen utreder om det kan ställas krav på att all kurslitteratur görs tillgänglig digitalt via högskole- och universitetsbiblioteken.

Pedagogisk utveckling

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 18 framhåller motionärerna att pedagogiskt utvecklingsarbete är av allra största vikt för att höja kvaliteten på den högre utbildningen och för att höja genomströmningen. Det anförs vidare att lärosätenas arbete med dessa frågor har stor utvecklingspotential, vilket inte minst bevisas av återkommande upprop kring studenternas bristande kunskaper och prestationer. Motionärerna föreslår därför att Universitets- och högskolerådet ges i uppdrag att bidra med inspiration och stöd för pedagogiskt utvecklingsarbete.

Bostäder för studenter

I kommittémotion 2013/14:C435 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 4 föreslår motionärerna att lärosätena och Akademiska hus bör få ökade möjligheter att ta en aktiv roll i bostadsförsörjningen för studenter.

Treterminssystem och sommarkurser

I kommittémotion 2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 6 föreslås att frågan om treterminssystem vid universitet och högskolor bör utredas. Motionärerna framhåller att ett treterminssystem skulle leda till att studenter snabbare kan slutföra sin utbildning och trygga försörjningen på sommaren för studenter som inte hittar ett sommarjobb. Motionärerna betonar emellertid att ett treterminssystem inte införs i en handvändning och att man måste ta hänsyn till bl.a. behov av semestrar för högskolans personal och ledighet för studenterna. Motionärerna anför också att en sådan reform skulle vara kostsam i form av ökade behov hos högskolorna och en utökad rätt till studiemedel.

I motion 2013/14:Ub258 av Gunilla Nordgren (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att öka antalet sommarkurser för studenter. Motionären menar att en ökning av antalet sommarkurser som en del i utbildningen kan öka möjligheterna för studenter att snabbare genomgå utbildningen och därmed komma ut i arbetslivet tidigare.

Kvalitetsutvärderingssystemet

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om ett kvalitetsutvärderingssystem som håller internationell standard och att det nuvarande systemets kriterier därför bör ses över och justeras i dialog med lärosätena, universitetslärarna och studenternas företrädare.

Arbetsmarknadskoppling och broar mellan högskola och yrkeshögskola

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om en bättre arbetslivskoppling. Motionärerna anför bl.a. att universitet och högskolor bör få ett tydligt uppdrag att förbereda studenterna inför arbetslivet. Motionärerna föreslår också att lärosätena bör få i uppdrag att inlemma karriärplanering för alla studenter tidigt i utbildningen och att studie- och yrkesvägledningen förbättras. Även i kommittémotion 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 10 behandlas studie- och yrkesvägledning vid universitet och högskolor. För att underlätta övergången mellan utbildning och arbetsliv föreslås en utvecklad karriärservice som kan bestå av studie- och yrkesvägledare, arbetsförmedlare och arbetsmarknadens parter. Förslag om bättre arbetslivskoppling för studenter återfinns även i motion 2013/14:Ub496 av Tomas Eneroth m.fl. (S).

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 16 föreslår motionärerna att universitet och högskolor ges i uppdrag att samverka med arbetsmarknadens parter för att garantera vidareutbildning för yrkesverksamma.

I kommittémotion 2013/14:Ub469 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att öka studenternas anställningsbarhet och säkerställa relevant forskning genom en ökad skyldighet för högskolorna att samverka med det omgivande samhället. Motionärerna föreslår att det i högskolelagen inte bara ska framgå att lärosätena samarbetar med det omgivande samhället, utan att de även ska ha en skyldighet att fortlöpande följa upp hur examinerade studenter har upplevt sin utbildning och dess lämplighet för arbetsmarknaden.

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 11 framhålls att det är viktigt att undvika vattentäta skott mellan akademisk utbildning och yrkeshögskoleutbildning, även om utbildningarna har olika struktur och innehåll. Motionärerna framhåller vidare att studenter på yrkeshögskolan måste kunna gå vidare till högskola, och högskolestudenter kan ha god nytta av att komplettera sin akademiska utbildning med kurser inom yrkeshögskolan. Därför bör, enligt motionärerna, allt från poängsystem till utbildningarnas struktur ta hänsyn till detta.

Jämställdhet och kunskap om genus

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 17 framhålls att det bör tas ett stärkt, samlat grepp kring styrning, uppföljning och kontroll av jämställdheten i högskolan. Kvantitativa mått och mål har enligt motionärerna under senare år utgjort en viktig del av styrningen mot en mer jämställd högskola. Därför behövs det enligt motionärerna en statlig aktör som på systemnivå och med kraft kan driva på arbetet för ökad jämställdhet i högskolan. I motionen föreslås att Universitetskanslersämbetets och Universitets- och högskolerådets uppdrag på jämställdhetsområdet

bör konkretiseras och utvecklas. Motionärerna anser att myndigheterna bör följa upp, utvärdera och långsiktigt främja och stimulera arbetet för ökad och stärkt jämställdhet i högskolan. Vidare framhålls att lärare bör ha kunskap om genus och hur detta påverkar undervisningen för att både kvinnor och män ska känna sig väl till rätta i undervisningssituationen.

Bakgrund och tidigare behandling m.m.

Sverige som ledande kunskapsnation och översyn av högskolelandskapet

Riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98) innebär att målet för utgiftsområde 16 är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet. Flera åtgärder har vidtagits för att höja kvaliteten i utbildningen och i forskningen.

När det gäller utbildning ställde sig riksdagen genom beslutet om budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UbU1, rskr. 2010/11:118) bakom en satsning på höjda anslag till utbildning på grundnivå och avancerad nivå på inledningsvis 200 miljoner kronor 2012 och därefter ytterligare 200 miljoner kronor fr.o.m. 2013, i form av höjda ersättningsbelopp per helårsstudent inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi. Riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113) innebar, i enlighet med vad som hade aviserats tidigare, en kvalitets-satsning om ytterligare 400 miljoner kronor genom höjda ersättningsbelopp för dessa områden. Totalt innebär detta en förstärkning av humaniora och samhällsvetenskap med 800 miljoner kronor fr.o.m. 2013 jämfört med 2011. Denna ökning innebär att ersättningsbeloppet per helårsstudent inom samhällsvetenskap och humaniora ökar med ca 6 500 kronor eller ca 30 procent 2013 jämfört med 2011. Under tidsperioden 2006–2013 uppgår ökningen till ca 10 600 kronor eller ca 60 procent.

Från 2013 fördelas dessutom resurser till utbildning på grundnivå och avancerad nivå baserat på kvalitetsutvärderingar i enlighet med riksdagens tidigare beslut (prop. 2009/10:139, bet. 2009/10:UbU20, rskr. 2009/10:320). För 2014 fördelas 195 miljoner kronor till lärosäten med utbildningar som har fått omdömet mycket hög kvalitet i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar. Den kvalitetsbaserade resurstilldelningen är avsedd att vara fullt utbyggd 2015 och beräknas då omfatta 295 miljoner kronor årligen.

När det gäller forskning har riksdagen genom beslut med anledning av de två senaste forsknings- och innovationspropositionerna (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160 och prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) ställt sig bakom ökning av de statliga forskningsanslagen med sammanlagt 9 miljarder kronor under perio-

den 2009–2016. De direkta anslagen till universitet och högskolor för forskning och forskarutbildning beräknas öka med 900 miljoner kronor 2013–2016.

I och med den förra forsknings- och innovationspropositionen introducerades dessutom ett nytt system för fördelning och omfördelning av anslagen till forskning och forskarutbildning vid respektive lärosäte enligt vissa kvalitetsindikatorer. Syftet med modellen är att premiera kvaliteten i forskningen samt att ge ledningarna för lärosätena incitament att vidta åtgärder för att öka kvaliteten i den forskning som bedrivs vid lärosätena. Genom riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2014 har andelen av de ökade anslagen till forskning och forskarutbildning som tillförs omfördelningen höjts från 10 till 20 procent (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104).

När det gäller frågan om fler platser i högskolan anför regeringen i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16 s. 77) att någon ytterligare generell utbyggnad av antalet utbildningsplatser inte är motiverad.

Distribution och digitalisering av utbildning

Av regleringsbrevet för budgetåret 2014 avseende universitet och högskolor framgår att utbildningsutbudet ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Det framgår vidare att universitet och högskolor bl.a. ska redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Ett universitets eller en högskolas avvägningar när det gäller t.ex. fördelningen mellan program och kurser på olika nivåer och med olika förkunskapskrav samt fördelningen mellan campus och distansutbildning ska redovisas. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.

När det gäller digitalisering av kurslitteratur har regeringen gett Kungl. biblioteket i uppdrag att inleda en försöksverksamhet med att tillgängliggöra e-böcker (Ku2013/2086/KO). Syftet är att möjliggöra för externa distributörer att göra e-böcker tillgängliga via den nationella katalogen Libris och att säkerställa att upphovsrättsligt fri e-litteratur finns tillgänglig via Libris för förmedling via det allmänna biblioteksväsendet. Av uppdraget framgår att utvecklingen av Libris även kommer att komma forskningsbiblioteken till del. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 22 februari 2015.

Pedagogisk utveckling

Den nu avvecklade Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning hade enligt sin instruktion i uppdrag att bl.a. stödja och främja arbetet med pedagogisk utveckling. Myndigheten avvecklades den 1 januari 2009 (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:UbU1, rskr. 2007/08:70). Regering-

ens uppfattning var att det är naturligt att universitet och högskolor själva tar ett ökat ansvar för bl.a. pedagogisk utveckling (prop. 2007/08:1 utg.omr. 16 s. 194).

Bostäder för studenter

Regeringen beslutade i juli 2010 att vissa lärosäten ska ha möjlighet att upplåta lägenheter för bostadsändamål (U2010/4277/UH). Av beslutet framgår att Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Karolinska institutet, Kungl. Tekniska högskolan, Malmö högskola, Södertörns högskola och Sveriges lantbruksuniversitet under provotiden 2010–2015 får upplåta lägenheter i andra hand för bostadsändamål till studenter samt gästforskare på respektive lärosäte. Regeringen beslutade i maj 2013 att förlänga provotiden t.o.m. utgången av 2016 för att underlätta de berörda lärosätenas långsiktiga planering och för att kunna utvärdera försöksverksamheten (U2013/3504/UH).

I februari 2011 gav regeringen Högskoleverket i uppdrag att utvärdera de ovan nämnda lärosätenas möjlighet att upplåta lägenheter för bostadsändamål till studenter (U2011/680/UH). Den 1 januari 2013 övergick uppdraget till Universitetskanslersämbetet. Uppdraget innebär bl.a. att myndigheten ska beskriva hur lärosätena bedriver arbetet med andrahandsuthyrningen och utvärdera hur lärosätenas möjlighet att hyra ut bostäder i andra hand har påverkat studenternas tillgång till studentbostäder på studieorten samt huruvida lärosätena använder möjligheten till andrahandsuthyrning strategiskt vid rekrytering av studenter. Dessutom ska myndigheten presentera en samlad bild och en redovisning per lärosäte över upplåtandet av lägenheter i andra hand för bostadsändamål när det gäller omfattningen, beläggningsgraden, kostnaderna och intäkterna. Universitetskanslersämbetet ska senast den 31 mars 2015 redovisa utvärderingen och de ställningstaganden som har gjorts inom ramen för uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Treterminssystem och sommarkurser

I 6 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100) anges att omfattningen av utbildningen ska anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng. Vidare framgår av 6 kap. 13 § i samma förordning att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att dessa får sammanföras till utbildningsprogram. Det finns inga bestämmelser som reglerar förekomsten av terminer eller vid vilken tidpunkt utbildning ska genomföras.

Kvalitetsutvärderingssystemet

Riksdagen beslutade i juni 2010 att resurser för utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska fördelas även på grundval av kvalitetsutvärderingar av utbildningars resultat (prop. 2009/10:139, bet. 2009/10:UbU20,

rskr. 2009/10:320). Den kvalitetsbaserade resurstilldelningen påbörjades 2013 och omfattade då 95 miljoner kronor. Systemet beräknas vara fullt utbyggt 2015 och då omfatta 295 miljoner kronor. Medlen fördelas till universitet och högskolor baserat på utbildningsutvärderingar gjorda av Universitetskanslersämbetet (UKÄ).

UKÄ konstaterar i rapporten *Reflektioner kring det nuvarande utvärderingssystemet – Erfarenheter 2011–september 2013* bl.a. att det nuvarande utvärderingssystemet fungerar och att det är rättvisande (s. 16). UKÄ konstaterar också att de metodproblem som systemet uppvisat är reella och ska bearbetas, men att dessa problem inte ger skäl att ifrågasätta den svenska utvärderingsmodellen. Tvärtom är detta enligt myndigheten en väl fungerande modell som utgår från Bolognareformens intentioner och utgör ett föredöme för Europa (s. 42).

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2014 att det inför nästa cykel i kvalitetsutvärderingssystemet (dvs. från 2015) är viktigt att ta till vara erfarenheterna från gjorda granskningar och eventuellt göra justeringar av utvärderingsmetoden. Regeringen anför vidare att det ligger inom UKÄ:s uppdrag att göra eventuella förändringar av utvärderingsmetoden och att myndigheten redan bedriver ett aktivt utvecklingsarbete (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16 s. 75). UKÄ aviserar i rapporten *Reflektioner kring det nuvarande utvärderingssystemet att det kommande systemet ska bygga på två förutsättningar som redan gäller i det nuvarande systemet, nämligen fokus på resultat och omdömen på en minst tregradig skala. Myndigheten konstaterar också att inriktningen mot examen ligger fast och att ett nära samarbete med sektorsföreträdare är självklart. I rapporten presenteras vidare ett antal utvecklingsidéer som en del i myndighetens uppdrag att justera utvärderingsmodellen (Reflektioner kring det nuvarande utvärderingssystemet – Erfarenheter 2011–september 2013 s. 37).*

Arbetsmarknadskoppling och broar mellan högskola och yrkeshögskola

Av 1 kap. 2 § andra stycket högskolelagen (1992:1434) framgår bl.a. att det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet.

I regleringsbrevet för 2012 gavs Högskoleverket i uppdrag att kartlägga hur universitet och högskolor arbetar med att anknypa utbildningar på grundnivå och avancerad nivå till arbetsmarknaden. Av regleringsbrevet framgick att universitet och högskolor på ett systematiskt sätt bör arbeta med utbildningars anknypning till arbetsmarknaden för att förbereda de studerande för det framtida arbetslivet. Högskoleverket har återrapporerat uppdraget i rapporten *Kontaktiviteter – högskolornas verksamheter för utbildningars arbetslivsanknytning (2012:23 R)*. Verket konstaterar i rapporten att arbetet för att säkerställa arbetslivsanknytningen har byggts ut och utvecklats de senaste åren. Vidare har det vuxit fram en ökad bredd och en helhetssyn på arbetsmarknadsanknytning. Samtidigt konstaterar Högsko-

leverket att det finns flera områden som kan utvecklas, bl.a. vad gäller tydliga målsättningar, ansvarsfördelning och uppföljning av tidigare studenter erfarenheter och resultat. Högskoleverket konstaterar dessutom att det saknas mätbara indikatorer och mål för samverkan med arbetslivet.

Vissa av Högskoleverkets uppgifter har tagits över av Universitetskanslersämbetet (UKÄ). Av regleringsbrevet för UKÄ för 2013 framgår t.ex. att myndigheten ska informera universitet och högskolor samt blivande studenter om arbetsmarknadens framtida behov i relation till utbildningsutbudet på grundnivå och avancerad nivå. UKÄ ska även i samverkan med universitet och högskolor följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden. Vissa av Högskoleverkets tidigare uppgifter har dessutom getts till Universitets- och högskolerådet (UHR). Av myndighetens instruktion (SFS 2012:811) framgår att UHR bl.a. ska informera om högskoleutbildning i syfte att enskilda individer ska kunna göra välavvägda val i fråga om sådan utbildning.

När det gäller broar mellan yrkeshögskola och högskola framgår av 2 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan att begreppet yrkeshögskolan definieras som samtliga utbildningar som ingår i yrkeshögskolan och som inte är utbildningar enligt högskolelagen eller kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. I propositionen Yrkeshögskolan (prop. 2008/09:68) anförde regeringen att i gränsdragningen mellan högskoleutbildning enligt högskolelagen (eller en sådan utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina) och yrkeshögskoleutbildning ligger att högskoleutbildningen i sig ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet samtidigt som den ska vara forskningsanknuten. En yrkeshögskoleutbildning bör ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap med förankring i relevanta forskningsresultat (s. 30). Regeringen anförde vidare i propositionen att de kunskaper och färdigheter som en studerande faktiskt har förvärvat inom ett system ska kunna bedömas, värderas och – om de är relevanta – tillgodoräknas inom det andra systemet (s. 43). Bestämmelser om tillgodoräknande i högskolan finns i 6 kap. 6–8 §§ högskoleförordningen (1993:100) och innebär bl.a. att högskolan ska pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan tillgodoräknas.

Jämställdhet och kunskap om genus

Av 1 kap. 5 § andra stycket högskolelagen (1992:1434) framgår att jämställdhet mellan kvinnor och män alltid ska iaktas och främjas i högskolornas verksamhet.

I januari 2009 beslutade regeringen att inrätta en delegation för jämställdhet i högskolan (dir. 2009:7). Delegationens uppdrag var att främja jämställdhet i högskolan genom att föreslå åtgärder och stödja insatser, bl.a. genom att fördela medel under 2009 och 2010. Delegationen för jämställdhet i högskolan lämnade sitt betänkande Svart på vitt – om jämställdhet i

akademien (SOU 2011:1) till regeringen i januari 2011. Förslagen är under beredning. Det finns vidare en rad pågående uppdrag på området. Regeringen gav det dåvarande Högskoleverket i uppdrag att följa upp hur jämställdheten vid universitet och högskolor har utvecklats till följd av lärosätenas ökade frihet och självbestämmande i fråga om läraranställningar fr.o.m. den 1 januari 2011. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2014 (U2010/5703/UH). Detta uppdrag övergår till Universitets- och högskolerådet (UHR) den 1 januari 2013.

Inom ramen för samma uppdrag fick UHR även i uppgift att under perioden 2011–2013 ta emot slutredovisningar av projekt som har bedrivits med stöd från Delegationen för jämställdhet i högskolan. Vidare skulle myndigheten med utgångspunkt i delegationens betänkande samt projektens slutredovisningar sammanställa, analysera och på lämpligt sätt sprida erfarenheterna av delegationens samlade projektverksamhet. Uppdraget ska redovisas i två separata rapporter till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 april 2014.

Regeringen har under ett antal år angett mål för könsfördelningen av nyrekryterade professorer på lärosätena. Rekryteringsmålen för den innevarande perioden omfattar samtliga universitet och högskolor med statlig huvudman samt Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping och gäller t.o.m. 2015. I en departementspromemoria föreslås en ny modell för rekryteringsmålen (U2012/2998/UH). Vidare föreslås att målen ska sättas efter dialog mellan lärosätena och regeringen men att målen ska innebära en höjning i ambitionen att nå en jämnare könsfördelning bland samtliga professorer jämfört med i dag. Förslaget innebär också att varje lärosäte ska redovisa och analysera måluppfyllelsen årligen. Promemorian har remitterats, och remissvaren bereds inom Regeringskansliet. Vid sidan av målet för könsfördelningen har regeringen i olika propositioner under de senaste åren gjort bedömningen att den politiska styrningen ska minska och att universitet och högskolor ska ges ett ökat självbestämmande över sin verksamhet. Regeringen anger i budgetpropositionen för 2014 att den avser att återkomma i frågan.

En direkt följd av att den politiska detaljstyrningen av universitet och högskolor minskar är att regeringens behov av att följa verksamheten ökar. I november 2011 gav regeringen Högskoleverket i uppdrag att göra en förstudie i syfte att kartlägga tillgängligt underlag samt undersöka vilket underlag som saknas för att följa upp anslagen till lärosätena för forskning och forskarutbildning ur ett jämställdhetsperspektiv (U2011/6115/JÅM). I uppdraget ingick även att kartlägga och analysera vilka aspekter som i övrigt behöver beaktas för att följa upp anslagen ur ett jämställdhetsperspektiv. I december 2012 redovisade Högskoleverket uppdraget, och rapporten visar att det i dag inte finns några underlag för en uppföljning av anslagen. Av rapporten framgår bl.a. att lärosätena har tekniska svårigheter att ta fram statistik över hur många kvinnor respektive män som finansieras av anslagen.

Regeringen beslutade den 14 november 2013 att ge Statskontoret i uppdrag att kartlägga och analysera fördelningen av anslagen för forskning vid vissa universitet och högskolor ur ett jämställdhetsperspektiv. I uppdraget ingår även att studera de bedömningar som ligger till grund för fördelningsbesluten. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2014 (U2013/6713/JÄM).

Utskottets ställningstagande

Sverige som ledande kunskapsnation och översyn av högskolelandskapet

När det gäller motionsyrkandet om Sverige som ledande kunskapsnation anser utskottet att utbildning och forskning har central betydelse för välfärdens tillväxt och utveckling. Utskottet vill särskilt understryka de ökade resurserna till grundutbildning inom framför allt humaniora och samhällsvetenskap, de stora satsningarna i de två senaste forsknings- och innovationspropositionerna och den kvalitetsbaserade resurstilldelningen för såväl forskning som utbildning. Utskottet anser, liksom tidigare (se bl.a. bet. 2013/14:UbU1 s. 121), att principerna för hur resurser fördelas till universitet och högskolor har stor betydelse för incitamenten att stärka kvaliteten i utbildningarna. Utskottet vill vidare betona att riksdagens beslut med anledning av propositionen Forskarutbildning med profilering och kvalitet (prop. 2008/09:134, bet. 2008/09:UbU18, rskr. 2008/09:276) innebär att alla högskolor sedan den 1 januari 2010 har möjlighet att ansöka om tillstånd att utfärda examina på forskarnivå. Utskottet har därutöver vid flera tidigare tillfällen (t.ex. i bet. 2012/13:UbU1 s. 19) betonat vikten av att Sverige koncentrerar sina utbildnings- och forskningsresurser, t.ex. genom att lärosätena profilerar sig och utvecklar samverkan med varandra, för att stärka sin internationella konkurrenskraft och fortsätta att utvecklas som en ledande utbildnings- och forskningsnation.

Beträffande motionsyrkanden om en utbyggnad av antalet platser i högskolan finner utskottet att det i nuläget inte finns något skäl att öka antalet utbildningsplatser. Detta mot bakgrund av en prognos från Regeringskansliet som visar att förändringarna i årskullarnas storlek innebär att de årskullar som slutar gymnasieskolan de kommande åren har förutsättningar att påbörja en eftergymnasial utbildning i betydligt högre utsträckning än tidigare (se prop. 2013/14:1 utg.omr. 16 s. 77).

När det gäller en översyn av högskolelandskapet vill utskottet understryka att förändringar i högskolelandskapet bör bygga på lärosätenas egna bedömningar och på frivillighet, t.ex. samgåendet mellan Högskolan på Gotland och Uppsala universitet. Utskottet anser således att det inte finns något skäl för en översyn av högskolelandskapet på nationell nivå.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub570 (S) yrkande 10 och 2013/14:Ub572 (S) yrkandena 1 och 2.

Distribution och digitalisering av utbildning

När det gäller nät- och distansutbildning anser utskottet att det kan finnas goda skäl att utveckla formerna för en sådan utbildning. Utskottet utgår från att lärosätena beaktar framväxten av MOOC (Massive Open Online Courses), dvs. öppna, avgiftsfria nätkurser utan förkunskapskrav, vid beslut om vilka utbildningar som ska erbjudas och hur. Likaså kan det finnas skäl att överväga omfattningen av den utbildning som erbjuds via lärcenter. Därutöver vill utskottet särskilt framhålla vikten av att all högskoleutbildning, oavsett form, håller hög kvalitet. Utskottet vill dock betona att det i enlighet med vad som framgår av regleringsbrevet för universitet och högskolor i första hand måste vara lärosätena som utifrån studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov tar ställning till hur en utbildning ska organiseras och i vilken form den ska erbjudas och distribueras. Detta bör enligt utskottet inte vara en fråga för riksdagen.

När det gäller digitalisering av kurslitteratur anser utskottet att det uppdrag som regeringen har gett Kungl. biblioteket inte bör föregripas.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub394 (V) yrkandena 1, 2 och 5 och 2013/14:Ub572 (S) yrkande 10.

Pedagogisk utveckling

Utskottet anser att pedagogiskt utvecklingsarbete är en viktig del i högskolans verksamhet. Det pedagogiska utvecklingsarbetet bör enligt utskottet vara integrerat i lärosätenas självständiga arbete med att säkra och stärka kvaliteten i utbildningarna. Lärosätena själva är därför bäst ägnade att ansvara för en pedagogisk utveckling som är anpassad till deras eget utbildningsutbud.

Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Ub572 (S) yrkande 18.

Bostäder för studenter

Utskottet ser positivt på den försöksverksamhet som innebär att vissa lärosäten får upplåta lägenheter för bostadsändamål. Utskottet anser dock att försöksverksamheten bör utvärderas enligt den ordning och under den tidsrymd som regeringen har beslutat om och att detta arbete inte bör föregripas.

Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:C435 (MP) yrkande 4.

Treterminssystem och sommarkurser

Utskottet anser att det är viktigt med en god genomströmning i högskolan och en tidigare etablering på arbetsmarknaden. Treterminssystem eller fler kurser under sommaren kan vara olika sätt för att åstadkomma detta. Utskottet vill dock framhålla att det inte finns några bestämmelser som reglerar förekomsten av terminer eller när utbildning ska genomföras. Därmed är det upp till varje lärosäte att besluta om indelning i terminer och vid vilken tidpunkt en kurs ska genomföras. Denna ordning bör enligt utskottet bestå och detta bör därför inte vara en fråga för riksdagen.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub258 (M) och 2013/14:Ub394 (V) yrkande 6.

Kvalitetsutvärderingssystemet

Utskottet anser att det behövs ett nationellt kvalitetssäkringssystem som stärker drivkrafterna för att uppfylla högt ställda krav på kvalitet med fokus på resultat i utbildningarna. Utskottet konstaterar vidare att Universitetskanslersämbetet aktivt arbetar med att utveckla kvalitetsutvärderingsmetoden. Myndigheten har inom ramen för detta arbete bl.a. framhållit att ett nära samarbete med sektorsföreträdare är självklart. Utskottet ser positivt på detta och finner att det inte finns någon anledning till ett ställningstagande med anledning av motionsyrkandet.

Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Ub572 (S) yrkande 4.

Arbetsmarknadskoppling och broar mellan högskola och yrkeshögskola

Utskottet vill framhålla att insatser för att stärka kopplingen mellan högskoleutbildning och arbetsmarknad liksom för att stödja studenter i övergången mellan utbildning och arbete ytterst bör utformas och beslutas av lärosätena själva. Utskottet ser i detta ljus positivt på att flera lärosäten satsar på att öka de praktiska inslagen i utbildningarna. Dessutom kan utskottet med tillfredsställelse konstatera att regeringen har vidtagit flera åtgärder för att på olika sätt stödja lärosätena i detta arbete, bl.a. genom uppdrag till Universitetskanslersämbetet att informera universitet och högskolor samt blivande studenter om arbetsmarknadens framtida behov och att i samverkan med universitet och högskolor följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden.

När det gäller frågan om broar mellan yrkeshögskola och högskola vill utskottet framhålla att avgränsningen ska vara tydlig. Skillnaderna mellan utbildningsformerna utesluter inte, enligt utskottet, att det finns broar mellan systemen och att de kunskaper och färdigheter som en studerande har förvärvat inom ett system kan bedömas, värderas och – om de är relevanta – tillgodoräknas inom det andra systemet. Utskottet vill framhålla att det redan finns bestämmelser som innebär att universitet och högskolor ska pröva om innehållet i en utbildning eller andra kunskaper som en person har, dvs. den reella kompetensen, kan tillgodoräknas.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub469 (SD) yrkande 10, 2013/14:Ub496 (S), 2013/14:Ub572 (S) yrkandena 6, 11 och 16 och 2013/14:A409 (S) yrkande 10.

Jämställdhet och kunskap om genus

Utskottet vill framhålla att frågan om jämställdhet i högskolan är av mycket stor betydelse, vilket utskottet också gett uttryck för tidigare (se bl.a. bet. 2013/14:UbU1 s. 141). Utskottet konstaterar med tillfredsställelse

att det har pågått och pågår en rad insatser för att förbättra jämställdheten, t.ex. uppdraget till Statskontoret att kartlägga och analysera fördelningen av anslag för forskning vid vissa universitet och högskolor ur ett jämställdhetsperspektiv. Ett annat exempel är de mål som regeringen har angett för könsfördelningen av nyrekryterade professorer på lärosätena.

Därmed anser utskottet att det inte finns skäl för några ytterligare ställningstaganden från riksdagen och avstyrker motion 2013/14:Ub572 (S) yrkande 17.

Nya utbildningar och inriktningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nya utbildningar och inriktningar.

Jämför reservation 8 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 49 framhåller motionärerna att det bör utvecklas fler och mer omfattande samarbeten mellan universitet och högskolor och olika specialidrottsförbund för att ge elitidrottare möjlighet att kombinera idrott och studier. I yrkande 50 anför motionärerna att regeringen bör se över möjligheten att inrätta ett samlat nationellt program för idrottsmäns och idrottskvinnors möjligheter till yrkeskarriär efter den aktiva idrottstiden. Motionärerna efterlyser ett samlat grepp där såväl staten och kommuner som högskolor samverkar.

I kommittémotion 2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 11 föreslår motionärerna att det inrättas ett nationellt centrum på högskolenivå där arbetsmarknadens parter inom de olika branscherna gemensamt utarbetar handledarutbildningar. Detta centrum ska enligt motionärerna erbjuda ett specialiserat utbud av handledarutbildningar och ha så stor kapacitet att alla lärlingshandledare utan någon längre väntetid ska kunna gå en introduktionskurs på 1–3 veckor. Vidare ska centrumet löpande bistå såväl aktiva handledare som arbetsgivare och fackföreningar med expertkunskap rörande alla delar av handledarskapet.

I motion 2013/14:Ub301 av Eva Flyborg (FP) föreslås att en nationell pop- och rockskola inrättas i Göteborg. Motionären betonar att Högskolan för scen och musik vid Göteborgs universitet är ensam i Sverige om att ha utbildningar inom både musik, musikal, opera och teater. Motionären anför vidare att många konstnärliga och pedagogiska forsknings- och utvecklingsprojekt pågår och att det därför bör inrättas en nationell pop- och rockskola.

Bakgrund och tidigare behandling m.m.

Av regleringsbrevet för budgetåret 2014 avseende universitet och högskolor framgår att utbildningsutbudet ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Det framgår vidare att universitet och högskolor bl.a. ska redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Ett universitets eller en högskolas avvägningar när det gäller t.ex. fördelningen mellan program och kurser på olika nivåer och med olika förkunskapskrav samt fördelningen mellan campus och distansutbildning ska redovisas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att ansvaret för högskolans utbildningsutbud, inklusive utveckling och start av nya utbildningar, huvudsakligen ligger hos landets lärosäten. Inrättande av nya utbildningar bör således enligt utskottet inte vara en fråga för riksdagen.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub301 (FP), 2013/14:Kr339 (S) yrkandena 49 och 50 och 2013/14:A409 (S) yrkande 11.

Framtida utbyggnad av lärosäten och utbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en framtida utbyggnad av lärosäten och utbildningar.

Jämför reservation 9 (S).

Motionerna

Utökad undervisningstid och kvalitetsförstärkning av lärarutbildningen

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 5 anförs att kvaliteten i högskolan måste höjas, särskilt inom de ämnesområden som i dag har liten andel lärarledd tid. Motionärerna framhåller vidare att heltidsstudier ska motsvara heltid.

I kommittémotion 2013/14:Ub568 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 4 efterlyser motionärerna en kvalitetssatsning på lärarutbildningen. Det framhålls att en höjd utbildningskvalitet för lärarstudenterna kommer att förbereda dem bättre för yrkeslivet samtidigt som utbildningens attraktivitet höjs. Vidare vill motionärerna underlätta för fler studenter med en annan utbildningsbakgrund och för redan yrkesverksamma att skaffa sig en lärarutbildning.

Övriga förslag om satsningar

I motion 2013/14:Ub361 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att de lärosäten som bedriver läkarutbildning ska ges likvärdiga ekonomiska villkor för att bedriva utbildningen. Motionärerna framhåller att det kommer att bli svårt att bedriva läkarutbildning av hög kvalitet vid Örebro universitet om lärosätet särbehandlas negativt i förhållande till andra lärosäten. I yrkande 2 begär motionärerna att regeringen ska se över möjligheterna att fullt ut finansiera läkarutbildningen vid Örebro universitet eftersom det statliga anslaget för 2014 enligt motionärerna enbart täcker hälften av kostnaderna för läkarutbildningen.

I motion 2013/14:Ub279 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 1 föreslås en utredning av hur statens anslag till de fristående teologiska högskolorna kan beräknas mer likvärdigt och utifrån samma beräkningsgrund.

I motion 2013/14:Ub281 av Krister Hammarbergh (M) anförs att regeringen bör överväga möjligheten att se över antalet utbildade speciallärare i syfte att öka det pedagogiska stödet till elever med särskilda förutsättningar eller särskilda svårigheter.

I motion 2013/14:Ub493 av Carin Runeson och Roza Güclü Hedin (båda S) understryks behovet av fler utbildningsplatser för läkare för att på sikt eliminera kostnaderna för stafettläkare och få en tillfredsställande grundbemanning på vårdcentraler och sjukhus.

I motion 2013/14:N340 av Isak From m.fl. (S) yrkande 2 betonas behovet av att säkra finansieringen av Träcentrum norr inom Luleå tekniska universitets institution i Skellefteå.

I motion 2013/14:N333 av Christer Nylander (FP) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att utreda hur den skånska högre utbildningen kan stärkas genom samverkan. Motionären framhåller att det finns stor potential i att utveckla samarbetet mellan Skånes akademiska utbildningar.

I motion 2013/14:Ub583 av Per Lodenius (C) föreslår motionären att Högskolan i Gävle ges ett nationellt uppdrag att utveckla högskoleutbildning för studenter med intellektuell funktionsnedsättning.

Bakgrund och tidigare behandling m.m.

Utökad undervisningstid och kvalitetsförstärkning av lärarutbildningen

En rad åtgärder för att stärka kvaliteten i högskoleutbildningen har genomförts de senaste åren. År 2007 satsades 120 miljoner kronor för att höja ersättningsnivåerna till utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:UbU1, rskr. 2006/07:54). Under 2008 satsades ytterligare 240 miljoner kronor för att höja kvaliteten i utbildningen (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:UbU1, rskr. 2007/08:70). Dessa förstärkningar syftade bl.a. till att öka undervisningstiden. Genom beslutet med anledning av budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:UbU1, rskr. 2010/11:118) ställde sig riksdagen

gen bakom en höjning av anslagen till utbildning på grundnivå och avancerad nivå på inledningsvis 200 miljoner kronor 2012 och därefter ytterligare 200 miljoner kronor fr.o.m. 2013, i form av höjda ersättningsbelopp per helårsstudent inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi. Riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113) innebar, i enlighet med vad som hade aviserats tidigare, en kvalitetsatsning om ytterligare 400 miljoner kronor genom höjda ersättningsbelopp för dessa områden. Totalt innebär detta en förstärkning av humaniora och samhällsvetenskap med 800 miljoner kronor fr.o.m. 2013 jämfört med 2011. Denna ökning innebär att ersättningsbeloppet per helårsstudent inom samhällsvetenskap och humaniora ökar med ca 6 500 kronor eller ca 30 procent 2013 jämfört med 2011. Under tidsperioden 2006–2013 uppgår ökningen till ca 10 600 kronor eller ca 60 procent.

I enlighet med riksdagens tidigare beslut (prop. 2009/10:139, bet. 2009/10:UbU20, rskr. 2009/10:320) fördelas sedan 2013 resurser till lärosätena baserat på en bedömning av utbildningarnas kvalitet. För 2014 fördelas 195 miljoner kronor till lärosäten med utbildningar som har fått omdömet mycket hög kvalitet i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104). Den kvalitetsbaserade resurstilldelningen är avsedd att vara fullt utbyggd 2015 och beräknas då omfatta 295 miljoner kronor årligen.

Även åtgärder för att förbättra kvaliteten i lärar- och förskollärarytbildningarna har vidtagits. En omfattande reform av hela lärarutbildningen beslutades av riksdagen 2010 (prop. 2009/10:89, bet. 2009/10:UbU16, rskr. 2009/10:248). Reformen innebar bl.a. att den tidigare lärarexamen ersattes av fyra nya yrkesexamina: förskollärarexamen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen. Utgångspunkten var att utbildningen till lärare och förskollärare skulle göras mer relevant, akademiskt krävande och attraktiv (prop. 2009/10:89 s. 9). I budgetpropositionen för 2014 presenteras andra åtgärder förbättra lärar- och förskollärarytbildningarna. Bland annat aviseras en översyn av examensmålen för att tydliggöra den del av didaktiken som handlar om hur man undervisar. Vidare fortsätter åtgärderna för att förbättra den verksamhetsförlagda utbildningen inom lärar- och förskollärarytbildningarna, där det bl.a. ingår en försöksverksamhet med övningsskolor och övningsförskolor som föreslås tilldelas 40 miljoner kronor för 2014. De första övningsskolorna planeras att starta under höstterminen 2014. Därutöver presenterar regeringen ett förslag om en försöksverksamhet med krav på lämplighet vid tillträde till lärar- och förskollärarytbildningarna (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16).

Övriga förslag om satsningar

När det gäller läkarutbildningen vid Örebro universitet har utbildningsministern i svar på skriftlig fråga 2012/13:593 anfört att regeringen fr.o.m. 2014 avser att påbörja en ökning av utbildningsanslaget till Örebro univer-

sitet med motsvarande närmare hälften av den beräknade kostnaden för läkarutbildningen. Genom riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2014 ökar anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* med 8 622 000 kronor för att finansiera klinisk utbildning med anledning av uppbygganden av läkarutbildning vid Örebro universitet (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104).

När det gäller medel till fristående teologiska högskolor har Teologiska Högskolan Stockholm, Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen och Evangeliska Frikyrkan avtal med staten sedan 1993. Utöver vad som regleras i dessa avtal tilldelas de nämnda enskilda utbildningsanordnarna medel för ytterligare helårsstudenter. Regeringen har sett över den statliga ersättningen till de mindre enskilda utbildningsanordnarna, däribland de teologiska högskolorna. I budgetpropositionen för 2013 föreslog regeringen att vissa av de enskilda utbildningsanordnarna skulle få en större andel av den kvalitetsförstärkning som föreslogs än vad som motiverades av deras storlek. Detta föranledes enligt regeringen av att tidigare kvalitetsförstärkningar inte hade kommit bl.a. Johannelunds teologiska högskola, Newmaninstitutet, Teologiska högskolan Stockholm och Örebro teologiska högskola till del. Genom beslutet om budgetpropositionen (prop. 2012/13:1 utg.omr. 16, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113) är tilldelningen från kvalitetsförstärkningen till bl.a. dessa anordnare likvärdig med den för de statliga lärosätena.

När det gäller speciallärare aviserar regeringen i budgetpropositionen för 2014 en ökning av antalet platser på speciallärarutbildningen fr.o.m. 2015 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16 s. 59). Regeringen anför att det krävs en bred kompetens hos lärare i allmänhet och hos lärare med specialpedagogisk kompetens i synnerhet för att möta elever i behov av särskilt stöd. Den komplexa problembilden och de sviktande skolresultaten för många av dessa elever medför enligt regeringen att ytterligare kompetens på området bör finnas i skolan. Regeringen bedömer därför att medel bör avsättas för att utöka speciallärarutbildningen med 100 utbildningsplatser fr.o.m. 2015. Platserna beräknas i huvudsak fördelas efter studenternas efterfrågan och storleken på nuvarande utbildning. För de nya platserna beräknar regeringen 10 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2015. Regeringen anför vidare att den tänker se över behovet av att inrätta en ny inriktning mot neuropsykiatriska funktionsnedsättningar inom speciallärarexamen.

När det gäller satsningar på specifika regioner, lärosäten och utbildningar har riksdagen efter förslag från regeringen beslutat om en utbyggnad i flera steg av läkarutbildningen, tandläkarutbildningen, sjuksköterskeutbildningen samt civilingenjörs- och högskoleingenjörsutbildningen (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98 och prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113). Enligt uppgifter från Utbildningsdepartementet innebär utbyggnaden under den förra och innevarande valperioden bl.a. att antalet nybörjarplatser på läkar- och tandläkarutbildningarna ökar med 44 respektive 36 procent under perioden 2006–2015.

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2014 att tidigare påbörjade och aviserade utbyggnader fortsätter. Genom riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 16, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113) tillfördes lärosätena 300 miljoner kronor för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Förstärkningen avsåg en tillfällig satsning för att möta den fortsatta höga efterfrågan på högre utbildning och beräknades pågå t.o.m. 2015.

Utskottets ställningstagande

Utökad undervisningstid och kvalitetsförstärkning av lärarutbildningen

När det gäller ökad undervisningstid delar utskottet uppfattningen att frågor om högskolans kvalitet är viktiga. Utskottet kan därför med tillfredsställelse konstatera att en rad satsningar på höjd kvalitet i högskoleutbildningar har genomförts under den förra och innevarande valperioden. Under tidsperioden 2006–2013 har t.ex. ersättningsbeloppet per helårsstudent inom samhällsvetenskap och humaniora ökat med ca 60 procent. Vidare vill utskottet lyfta fram den kvalitetsbaserade resurstilldelningen som innebär att lärosätena tilldelas resurser baserat på en bedömning av utbildningarnas kvalitet. Utskottet har tidigare framhållit att det står bakom de satsningar och prioriteringar som regeringen presenterar i budgetpropositionen för 2014 (bet. 2013/14:UbU1 s. 107). Några ytterligare åtgärder är därmed enligt utskottet inte motiverade.

Även när det gäller förskolläro- och lärarutbildning finner utskottet att de åtgärder som regeringen har genomfört, vidtagit och planerat, inte minst den nya lärarutbildningen med fyra nya examina (prop. 2009/10:89, bet. 2009/10:UbU16, rskr. 2009/10:248), den aviserade översynen av examensmålen och försöksverksamheten med övningsskolor, kommer att stärka kvaliteten i utbildningarna. Utskottet ser därför inga skäl att göra någon annan bedömning än regeringen i fråga om behovet av resurser för detta ändamål.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub568 (S) yrkande 4 och 2013/14:Ub572 (S) yrkande 5.

Övriga förslag om satsningar

Med anledning av att en ökning av anslaget till Örebro universitet har påbörjats för att finansiera delar av kostnaden för läkarutbildningen anser utskottet att motionsyrkandet är tillgodosett men vill också påminna om att det finns möjlighet för Örebro universitet att genom interna omprioriteringar skjuta till medel till lärarutbildningen.

Med anledning av att regeringen har sett över ersättningen till bl.a. de fristående teologiska högskolorna anser utskottet att motionsyrkandet kan anses tillgodosett.

Mot bakgrund av den aviserade ökningen av antalet platser på speciallärarutbildningen finner utskottet att motionsyrkandet om speciallärare är tillgodosett.

Enligt utskottet är de satsningar på specifika utbildningar som har genomförts och planerats väl avvägda för att möta efterfrågan på högre utbildning. Utskottet vill också påminna om det nuvarande resurstilldelningssystemet som innebär att universitet och högskolor får ett samlat anslag för utbildning. Det innebär att lärosäten har möjlighet att genom interna omprioriteringar skjuta till medel till vissa utbildningar. Sammantaget anser utskottet inte att det finns skäl för några ytterligare satsningar på särskilda regioner, lärosäten eller utbildningar utöver de som regeringen har genomfört och aviserat.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub279 (KD) yrkande 1, 2013/14:Ub281 (M), 2013/14:Ub361 (S) yrkandena 1 och 2, 2013/14:Ub493 (S), 2013/14:Ub583 (C), 2013/14:N333 (FP) yrkande 8 och 2013/14:N340 (S) yrkande 2.

Utbildningens struktur och innehåll m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbildningens struktur och innehåll samt förlängd lärarutbildning.

Jämför reservationerna 10 (S, V), 11 (MP) och 12 (MP, V).

Motionerna

Utbildningens struktur och innehåll

I motion 2013/14:Ub267 av Hillevi Larsson (S) betonas att musiklejarutbildningen med inriktning mot grundskolan bör göras mer attraktiv. Motionären framhåller bl.a. att musikämnesstudierna kan utökas, att kravet att läsa tre ämnen kan tas bort och att studenterna fritt kan få välja ett andra ämne förutom musik att undervisa i.

I motion 2013/14:Ub440 av Elin Lundgren (S) begärs ett tillkännagivande om att det i alla lärarutbildningar ska ingå utbildning i utomhuspedagogik. Motionären hänvisar bl.a. till en studie som visar att barn som vistades på en naturrik förskolegård var friskare, mer motoriskt utvecklade och hade bättre koncentrationsförmåga än barn som vistades på en enklare och mer naturfattig innerstadsgård.

I motion 2013/14:Ub441 av Åsa Lindestam m.fl. (S) framhålls att lärarutbildningarna bör innehålla lekpedagogik för att kunna hjälpa krigstraumatiserade barn.

I motion 2013/14:Ub537 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) framhålls att musikutbildningen inom lärarutbildningen ska säkerställas med en hög nivå för framtiden i syfte att öka intresset för att bli lärare i estetiska ämnen på högstadiet.

I motion 2013/14:Ub387 av Ellen Juntti (M) betonas motionären att det behövs betydligt större kunskaper om brott mot barn hos dem som möter barn i sin yrkesroll. Därför menar motionären att regeringen bör se över behovet av ett obligatoriskt moment i utbildningen om barn som far illa för högskolestudenter som i sin blivande yrkesroll kommer att arbeta med barn.

I motion 2013/14:Ub402 av Anne Marie Brodén (M) understryks att mindfulness kan vara ett viktigt verktyg mot ökad stress och psykisk ohälsa. Motionären framhåller att fler utbildningar bör innehålla kunskap om och verktyg för att minska stress och ohälsa.

I motion 2013/14:Ub574 av Tina Ehn m.fl. (MP) anförs att regeringen bör ges i uppdrag att ändra lärarutbildningen för att tillgodose kultur- och musikskolornas behov av utbildade lärare. Motionärerna påpekar bl.a. att när de nya lärarutbildningarna skapades försämrades förutsättningarna för kultur- och musikskolorna. Nu innebär lärarutbildningen att studenterna ska läsa minst två ämnen, varigenom de rena instrumentlärarutbildningarna försvunnit.

I motion 2013/14:Ju388 av Mats Odell (KD) yrkande 2 föreslås att regeringen utreder möjligheterna att införa obligatorisk undervisning om barns rättigheter och om barnsexhandel på samtliga grundutbildningar där studenter i sin framtida yrkesutövning möter och arbetar med barn.

Förlängning av lärarutbildning

I kommittémotion 2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 5 framhålls att regeringen bör återkomma med förslag på hur samtliga lärarutbildningar kan ge behörighet för utbildning på master- och forskarnivå. Motionärerna betonar att både lärare inom den obligatoriska skolan och lärare med inriktning mot fritidspedagogik bör ha en bred och djup forskningsförankring i sin utbildning. För att lärare med inriktning mot fritidshem ska få tillräcklig kompetens i fritidspedagogik och sidomånen, inklusive de teoretiska ämnena, för att undervisa 6–12-åringar är det dessutom enligt motionärerna nödvändigt att utbildningen förlängs.

Bakgrund och tidigare behandling m.m.

Utbildningens struktur och innehåll

Målen för respektive examen anges i högskoleförordningens (1993:100) bilaga 2 (examensordningen). Ett antal mål anges under var och en av rubrikerna Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga samt Värderingsförmåga och förhållningssätt. För ämneslärarexamen anges bl.a. under rubriken Kunskap och förståelse att studenten ska visa sådan kunskap om

barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser samt visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap. Under rubriken Färdighet och förmåga anges bl.a. att studenten ska visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas, visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling och visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Under rubriken Värderingsförmåga och förhållningssätt anges bl.a. att studenten ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Förlängning av lärarutbildning

Regeringen bedömde i propositionen Bäst i klassen (prop. 2009/10:89) att grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem bör omfatta 180 högskolepoäng mot bakgrund av att utbildningen behövde förtydligas och enligt regeringen kunde förkortas. Regeringen delade därmed inte utredarens förslag i betänkandet En hållbar lärarutbildning (SOU 2008:109) om en utbildning omfattande 240 högskolepoäng för arbete i fritidshem (prop. 2009/10:89 s. 22). Regeringen anförde även i propositionen att samtliga lärare och förskollärare bör kunna erbjudas kompletterande kurser som bl.a. leder till fördjupade ämneskunskaper i ett eller flera av de ämnen som redan ingår i den aktuella lärar- eller förskollärarexamen. Enligt propositionen kan sådana kurser även innefatta kurser som leder till en magister- eller masterexamen genom vilka t.ex. personer med en grundlärarutbildning med inriktning mot fritidshemmet kan nå allmän behörighet till forskarutbildning (prop. 2009/10:89 s. 41).

Utskottets ställningstagande

Utbildningens struktur och innehåll

Utskottet vill framhålla att det är universitet och högskolor som har ansvar för den närmare bedömningen av vilka kurser som ska ingå i respektive utbildning. Enligt utskottet är det lärosätena som bör avgöra vad utbildningarna i detalj ska innehålla för att en student ska uppnå målen i examensbeskrivningen. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub267 (S), 2013/14:Ub387 (M), 2013/14:Ub402 (M), 2013/14:Ub440 (S), 2013/14:Ub441 (S), 2013/14:Ub537 (S), 2013/14:Ub574 (MP) och 2013/14:Ju388 (KD) yrkande 2.

Förlängning av lärarutbildningen

Utskottet anser längden på lärar- och förskollärarytbildningarna är väl avvägd och att det inte är motiverat med något ställningstagande från riksdagen med anledning av motionsyrkandet. Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Ub397 (V) yrkande 5.

Breddad rekrytering, tillträde och studentfrågor**Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår motionsyrkanden om breddad rekrytering, internationella studenter, insatser för utländska akademiker, antagningsregler och studentfrågor.

Jämför reservationerna 13 (S, V), 14 (MP) och 15 (S, MP).

Motionerna*Breddad rekrytering*

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 13 framhåller motionärerna att det krävs en tydligare styrning av arbetet med breddad rekrytering och att en myndighet bör få i uppdrag att främja breddad rekrytering och stödja lärosätenas arbete. Motionärerna anför vidare att arbetet med breddad rekrytering behöver integreras i lärosätenas övriga arbete och bedrivs strategiskt samt att resursfördelning och antagningssystem inte får motverka viljan att arbeta med detta. Även i motion 2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 7 framhålls vikten av att arbeta med breddad rekrytering.

Rekrytering av internationella studenter, insatser för utländska akademiker m.m.

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att en viss andel av studieplatserna bör öppnas för utomeuropeiska studenter. Utgångspunkten ska enligt motionärerna vara att studier i Sverige är avgiftsfria.

I motion 2013/14:Ub286 av Ingela Nylund Watz (S) framhålls behovet av en samlad strategi för att vända trenden med ett minskat antal internationella studenter vid svenska lärosäten. Motionären pekar bl.a. på att en del av denna strategi innebär att analysera studieprogrammets omfattning, men också lägre anmälningsavgifter och utökade resurser för marknadsföring.

I motion 2013/14:Ub442 av Marie Nordén (S) anförs att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om att avgiftsbefria utomeuropeiska studenter.

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 15 föreslår motionärerna att ett nytt och snabbt spår in på högskolan bör utvecklas för invandrade akademiker med intensivkurser i svenska, gärna i kombination med kompletterande utbildning.

I motion 2013/14:Ub522 av Robert Halef (KD) yrkande 1 framhålls att validering av nyanlända invandrades och flyktingars utländska diplom bör gå fortare i syfte att underlätta inträdet i arbetslivet. I yrkande 2 anför motionären att validering och språktester för olika yrkeskategorier bör ske varannan månad i stället för att vara begränsade till två gånger per år.

Antagningsregler

I kommittémotion 2013/14:Ub571 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att förändra meritpoängssystemet. Motionärerna framhåller vidare att kurser i modersmål och minoritetsspråk snarast bör ge meritpoäng på samma sätt som kurser i moderna språk. Dessutom betonas att antagningssystemet till högskolan bör ses över i sin helhet.

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 12 begär motionärerna en översyn av antagningssystemet till högskolan för att göra det mer rättvist och transparent. Motionärerna framhåller att systemet har fått kritik för att vara svåröverskådligt, för att det har dålig prognoskraft och för att det kan leda till ökad snedrekrytering.

I yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att arbetslivserfarenhet ska vara meriterande vid tillträde till högskoleutbildning. Motionärerna menar att detta skulle leda till fler erfarenheter och perspektiv i studentgruppen, vilket höjer utbildningens kvalitet.

I motion 2013/14:Ub501 av Teres Lindberg (S) föreslås att den s.k. 25:4-regeln återinförs. Motionären påpekar att äldre studenter utgör en viktig resurs eftersom de oftast är mycket studiemotiverade och har helt andra erfarenheter än sina yngre studiekamrater.

I motion 2013/14:Ub214 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) begärs ett tillkännagivande om att öka folkhögskolekvoten vid antagning till högskoleutbildning.

I motion 2013/14:Ub309 av Magnus Sjödahl (KD) betonas vikten av att utreda högre antagningskrav för lärarutbildningen. Motionären menar att det för att kunna antas till lärarutbildning bör krävas lägst betyget B i vissa ämnen.

Studentfrågor

I kommittémotion 2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 19 framhåller motionärerna att det behövs en översyn av konsekvenserna av avvecklingen av kårobligatoriet. Denna översyn behöver, enligt motionärerna, också omfatta hur studentinflytandet kan säkras långsiktigt och utan stark beroendeställning till vare sig staten eller lärosätena.

I motion 2013/14:Ub489 av Pia Nilsson m.fl. (S) framhålls att studenter saknar skydd i lagen för ledighet för förtroendeuppdrag och att en översyn av högskolelagen bör göras i detta avseende.

Bakgrund och tidigare behandling m.m.

Breddad rekrytering

Av 1 kap. 5 § högskolelagen (1992:1434) framgår att högskolorna aktivt ska främja och bredda rekryteringen till högskolan. Målet är en ökad rekrytering av socialt och etniskt underrepresenterade grupper vid högskolan (prop. 2001/12:15, bet. 2001/02:UbU4, rskr. 2001/02:98). Vidare framhöll regeringen i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 16 s. 89) att den sociala snedrekryteringen i stor utsträckning bl.a. beror på skillnader i prestationer i grundskolan.

Rekrytering av internationella studenter, insatser för utländska akademiker m.m.

Frågan om studieavgifter för utomeuropeiska studenter behandlades i samband med propositionen Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter (prop. 2009/10:65, bet. 2009/10:UbU15, rskr. 2009/10:230). Regeringen anförde i propositionen att tredjelandsstudenter på en rad olika sätt bidrar till svensk högre utbildning och forskning och till det svenska samhället i stort. När det gäller stipendier till tredjelandsstudenter innebar riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 7, bet. 2012/13:UU2, rskr. 2012/13:91) att de avsatta medlen till stipendieprogrammen under 2013 ökade med 50 miljoner kronor. I budgetpropositionen för 2014 har regeringen bedömt att antalet stipendier ska ökas ytterligare och att 50 miljoner kronor ska fördelas till stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7 s. 57, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:127).

Vidare föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2014 att statliga universitet och högskolor ges möjlighet att separat anta sökande som omfattas av studieavgiftsskyldighet för högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Syftet är enligt regeringen att möjliggöra för universitet och högskolor att anta fler och högt meriterade tredjelandsmedborgare (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16 s. 82–83).

När det gäller kompletterande utbildningar finns det sådana för ett antal yrkesgrupper, bl.a. jurister, lärare, läkare och sjuksköterskor. Dessa anordnas enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning. Syftet med dessa utbildningar är att ge personer som har en avslutad utländsk högskoleutbildning möjlighet att avlägga en motsvarande svensk examen eller få kunskaper för att kunna få behörighet i Sverige att utöva det yrke som den utländska utbildningen har förberett dem för. I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen en förstärkning för att kunna upprätthålla nuvarande antal platser inom kom-

pletterande utbildning för yrkesgrupperna lärare, jurister, läkare, sjuksköterskor och tandläkare. Utöver denna förstärkning innebär riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104) att resurserna för kompletterande utbildning för personer med en utländsk lärarutbildning utökas ytterligare och nu omfattar ca 70 miljoner kronor. Vidare har Universitetskanslersämbetet i regleringsbrevet för 2014 fått i uppdrag att följa etableringen på arbetsmarknaden för individer som har genomgått kompletterande utbildning.

Regeringen presenterade flera insatser för personer med utländsk utbildning i budgetpropositionen för 2013. Regeringen anförde under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet att en kartläggning av omfattningen av valideringen av utrikes föddas respektive nyanländas kompetens kommer att göras under 2013 som ett underlag för att förbättra och utveckla valideringen (prop. 2012/13:1 utg.omr. 13 s. 31).

Från och med den 1 januari 2013 är den nya myndigheten Universitets- och högskolerådet (UHR) ansvarig för all bedömning av utländsk utbildning. Uppgiften innefattar bedömning av utländska gymnasiebetyg, avslutade utländska utbildningar inom högre utbildning och eftergymnasial utbildning som inte motsvarar utbildningar enligt högskolelagen.

Myndigheten har vidare haft i uppdrag att utreda behovet av att kunna bedöma utländska examina för personer som saknar dokumentation samt föreslå vilka metoder som skulle kunna användas för bedömning i de fall dokumentation saknas. I redovisningen av uppdraget i oktober 2013 (UHR dnr 1.1.1-3686-2013) föreslår UHR bl.a. att ett dokument som beskriver den utländska utbildningsbakgrunden ska kunna utfärdas till personer som saknar dokumentation över sin utbildning. Dokumentet bör ses som en kartläggning av den sökandes formella utbildningsmeriter och ska utfärdas utifrån UHR:s expertkunskaper om det utländska utbildningssystemet, den sökandes egna kompletterande uppgifter om utbildningens innehåll, samt vissa stöddokument som styrker den sökandes uppgifter.

Antagningsregler

Förutom när det gäller ett fåtal grundläggande principer som är reglerade i högskolelagen (1992:1434), bl.a. att högskolorna så långt det är möjligt med hänsyn till kvalitetskraven ska ta emot alla behöriga sökande (4 kap. 1 §) och att ett urval ska göras om detta inte är möjligt (4 kap. 3 §), har riksdagen bemyndigat regeringen att meddela föreskrifter om tillträde till högskoleutbildning.

Regeringen har under den föregående och nuvarande valperioden gjort flera justeringar av regelverket. Bestämmelserna har anpassats till strukturen och innehållet i den nya gymnasieskolan, bl.a. genom att systemet med meritpoäng har förenklats och renodlats. Regeringen har även förändrat meritvärderingsbestämmelserna för sökande med betyg från utländsk gymnasial utbildning och öppnat för att sökande med äldre betyg ska

kunna tillgodoräknas meritpoäng. Regeringen har även beslutat om en särskild urvalsgrupp för sökande med betyg från den nya gymnasieskolan under åren 2014–2017. Bakgrunden är att sökande från den nya gymnasieskolan bedöms vara bättre förberedda för högskolestudier än sökande som har gått ut gymnasieskolan före reformen. Samtidigt bedöms sökande från den nya gymnasieskolan ha svårare att konkurrera om högskoleplatser, bl.a. eftersom färre förväntas få högsta betyg.

När det gäller frågan om meritpoäng för kurser i modersmål kan elever som läser modersmål få pröva för betyg enligt kursplanerna för moderna språk i sitt modersmål. En förutsättning för att en skolenhet ska få erbjuda prövning i en kurs är att det bedrivs undervisning i kursen (8 kap. gymnasieförordningen [2010:2039]). Det är möjligt att pröva för betyg i modersmål i en annan kommun än den egna.

När det gäller arbetslivserfarenhet som merit vid tillträde till högskoleutbildning föreslog regeringen i propositionen Väger till högskolan för kunskap och kvalitet (prop. 2006/07:10) att den s.k. 25:4-regeln skulle avskaffas. Regeln innebar att grundläggande behörighet uppnåddes genom ålder i kombination med arbetslivserfarenhet. I propositionen föreslog regeringen även att regeln om högskoleprovresultat i kombination med arbetslivserfarenhet skulle avskaffas. Regeln innebar att hälften av de platser som fördelades på grundval av resultat på högskoleprovet skulle ges till sökande som dessutom hade minst fem års arbetslivserfarenhet på minst halvtid, den s.k. HA-gruppen. Dessa sökande fick ett poängtillägg för arbetslivserfarenhet till sitt högskoleprovresultat. Regeringen föreslog att universitet och högskolor själva skulle få bestämma urvalsgrunder för högst en tredjedel av platserna på en utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. Tidigare fanns denna möjlighet för högst 20 procent av platserna. Regeringen framhöll att ett syfte med de urvalsgrunder som högskolorna bestämmer var att vid sidan om betyg och högskoleprov ge möjlighet att ta till vara meriter och erfarenheter som är särskilt betydelsefulla för utbildningen (prop. 2006/07:107 s. 20).

När det gäller högre krav för antagning till lärarutbildning har riksdagen genom beslutet om budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104) godkänt en försöksverksamhet med lämplighetsprövning vid antagning till lärar- och förskolläraryt utbildning.

Studentfrågor

Riksdagen beslutade i juni 2009 att avskaffa kårobligatoriet fr.o.m. den 1 juli 2010 (prop. 2008/09:154, bet. 2008/09:UbU14, rskr. 2008/09:275). I stället har ett modernt system för studentinflytande införts. För att säkerställa en struktur för studenternas medverkan i lärosätenas kvalitetsarbete har regeringen och riksdagen ansett att denna verksamhet ska stödjas med statsbidrag.

I den proposition som låg till grund för reformen anförs att utgångspunkten är att studentkårerna utöver statsbidraget kan finansiera en stor del av sin verksamhet, vad gäller såväl studentinflytande som annan verksamhet, med frivilliga medlemsavgifter eller på annat sätt. Även universitet och högskolor bör inom ramen för anslaget till utbildning och forskning kunna stödja studentkårerna finansiellt (prop. 2008/09:154 s. 38).

År 2011 var det första året helt utan kårobligatorium vid de statliga universiteten och högskolorna. Högskoleverket publicerade 2010 rapporten Kårobligatoriet – en kartläggning (2010:14 R). Av rapporten framgår sammanfattningsvis att det är svårt att förutse hur förändringarna från ett kårobligatorium till ett frivilligt kårmedlemskap och den ökade friheten för lärosätena kommer att påverka studentinflytandet och studentkårernas verksamhet.

Under det förra riksmötet publicerade Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) en rapport i form av en enkätundersökning till studentkårerna om kårobligatoriets avskaffande. Rapporten togs fram tillsammans med Sveriges förenade studentkårer. Utifrån rapporten föreslår SUHF bl.a. en översikt av regelverket, stärkt statligt ansvar för finansiering av kårerna och löpande uppföljningar av hur studentinflytandet utvecklas.

När det gäller ledighet för förtroendeuppdrag framgår av 1 kap. 4 a § högskolelagen (1992:1434) att studenterna ska ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna. Vidare ska högskolorna verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

Av 7 kap. 33 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att en högskola, om det finns särskilda skäl, i enskilda fall får besluta att den som är antagen till en utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan får anstånd med att påbörja studierna, eller får fortsätta sina studier efter studieuppehåll. Vidare framgår att Universitets- och högskolerådet får meddela närmare föreskrifter om anstånd och studieuppehåll.

Av 4 § Universitets- och högskolerådets föreskrifter om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll (UHRFS 2013:3) framgår följande.

Särskilda skäl för att få fortsätta studierna efter studieuppehåll kan vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter, t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilpliktstjänstgöring eller studentfackliga uppdrag. Särskilda skäl kan också vara tidsbegränsad provanställning enligt 12 § lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar eller tjänstgöring i Försvarsmakten för den som är anställd som tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldat eller sjöman enligt denna lag.

Utskottets ställningstagande

Breddad rekrytering

Utskottet anser att breddad rekrytering är viktigt och att det krävs ett helhetsgrepp som involverar samtliga utbildningsnivåer för att bredda rekryteringen. Utskottet vill därför framhålla att de reformer som regeringen har

genomfört och genomför för att förbättra kvaliteten och höja kunskapsresultaten i grundskolan och gymnasieskolan även har stor betydelse för att bredda rekryteringen till högskolan. När det gäller åtgärder inom den högre utbildningen anser utskottet däremot inte att en snedrekrytering i första hand kan motverkas genom ett uppdrag till en central myndighet. I stället är det universitet och högskolor själva som bäst kan avgöra vilka insatser som ska genomföras för att bredda rekryteringen.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub273 (S) yrkande 7 och 2013/14:Ub572 (S) yrkande 13.

Rekrytering av internationella studenter, insatser för utländska akademiker m.m.

När det gäller frågan om studieavgifter anser utskottet att det saknas tillräckligt starka skäl att erbjuda samtliga tredjelandsstudenter skattefinansierad avgiftsfri utbildning och att svenska universitet och högskolor i högre utsträckning bör konkurrera med utländska lärosäten genom hög kvalitet och inte genom avgiftsfri utbildning. Utskottet anser vidare att utländska studenter är en tillgång för svenska universitet och högskolor och att internationaliseringen av den högre utbildningen bl.a. är betydelsefull för att utveckla kvaliteten i undervisnings- och forskningsmiljöerna vid de svenska lärosätena. Det är enligt utskottet viktigt att kunna rekrytera internationella studenter. Därför ser utskottet positivt på att antalet stipendier för studenter från tredje land ökas ytterligare (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:127).

När det gäller insatser för utländska akademiker vill utskottet framhålla att flera insatser pågår, bl.a. har ansvaret för all bedömning av utländsk utbildning samlats på Universitets- och högskolerådet. Vidare finns kompletterande utbildningar inom ett antal yrkesgrupper för personer med en avslutad utländsk högskoleutbildning. Genom beslutet med anledning av budgetpropositionen för 2014 har dessutom satsningen på kompletterande utbildningar förstärkts och omfattar sammanlagt ca 70 miljoner kronor (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104). Utskottet vill också framhålla att Universitetskanslersämbetet i regleringsbrevet för 2014 har fått i uppdrag att följa etableringen på arbetsmarknaden för personer som har genomgått kompletterande utbildning. Utskottet anser således att motionsyrkandena bör anses tillgodosedda och att några ytterligare åtgärder för närvarande inte är motiverade.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub286 (S), 2013/14:Ub442 (S), 2013/14:Ub522 (KD) yrkandena 1 och 2 och 2013/14:Ub572 (S) yrkandena 9 och 15.

Antagningsregler

Utskottet vill betona att det är bra att korrigeringar görs i antagningssystemet när det uppstår önskade effekter. Samtidigt vill utskottet understryka att systemet ska ses som en helhet och att konsekvenser av eventuella för-

ändringar noga måste belysas. Utskottet finner inte att det är motiverat med en översyn av varken antagningssystemet som helhet eller systemet med meritpoäng. Detta eftersom i synnerhet systemet med meritpoäng ger de effekter som var avsedda, nämligen att gymnasieelever får incitament att läsa fördjupningskurser i språk och matematik. Vad gäller meritpoäng för modersmål har utskottet tidigare framhållit att elever som läser modersmål kan pröva för betyg enligt kursplanerna för moderna språk i sitt modersmål (bet. 2012/13:UbU8 s. 32–33).

När det gäller motionsyrkanden om arbetslivserfarenhet anser utskottet att det måste vara universitet och högskolor – inte regeringen och riksdagen – som avgör vilken arbetslivserfarenhet som är relevant och på vilket sätt den ska värderas vid antagning till högskoleutbildning.

Vad gäller motionsyrkandet om sökande med studieomdöme från folkhögskola är utskottet inte berett att förorda någon förändring, inte minst mot bakgrund av betydelsen av noggranna konsekvensanalyser av eventuella förändringar i antagningssystemet.

Beträffande motionsyrkandet om högre antagningskrav för lärarutbildningen vill utskottet framhålla att behandlingen av budgetpropositionen för 2014 innebär att riksdagen har godkänt en försöksverksamhet med lämplighetsprovning vid antagning till lärar- och förskolläraryt utbildning (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104). Motionsyrkandet kan alltså anses tillgodosett.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub214 (MP), 2013/14:Ub309 (KD), 2013/14:Ub501 (S), 2013/14:Ub571 (S) yrkande 21 och 2013/14:Ub572 (S) yrkandena 12 och 14.

Studentfrågor

När det gäller kårobligatoriet anser utskottet att det är för tidigt att följa upp denna nyligen genomförda förändring och finner således inte att det finns anledning att vidta någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet.

När det gäller ledighet för förtroendeuppdrag finner utskottet att bestämmelserna i högskoleförordningen tillsammans med Universitets- och högskolerådets föreskrifter om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll ger goda möjligheter för sådan ledighet. Utskottet anser således inte att det är motiverat med någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub489 (S) och 2013/14:Ub572 (S) yrkande 19.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden (S, M, SD, KD) om högskolan som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen behandlade under de två föregående riksmötena.

Utskottets ställningstagande

I detta betänkande behandlas ett antal motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlade under riksmötena 2011/12 och 2012/13 (bet. 2011/12:UbU17, 2012/13:UbU8) och som riksdagen avslag i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionerna 2013/14:So291 (M) yrkande 1, 2013/14:Ub206 (KD), 2013/14:Ub217 (S), 2013/14:Ub219 (S), 2013/14:Ub279 (KD) yrkande 3, 2013/14:Ub288 (S) yrkandena 2 och 3, 2013/14:Ub319 (M), 2013/14:Ub347 (M), 2013/14:Ub350 (S), 2013/14:Ub352 (S), 2013/14:Ub367 (S), 2013/14:Ub368 (S) yrkande 1, 2013/14:Ub369 (S) yrkandena 1 och 2, 2013/14:Ub378 (M), 2013/14:Ub419 (S), 2013/14:Ub420 (S), 2013/14:Ub439 (S), 2013/14:Ub444 (S), 2013/14:Ub455 (M), 2013/14:Ub466 (SD) yrkandena 1–3, 2013/14:Ub471 (SD), 2013/14:Ub479 (M), 2013/14:Ub481 (M), 2013/14:Ub494 (S), 2013/14:Ub497 (M), 2013/14:Ub500 (S), 2013/14:Ub503 (SD) yrkande 2, 2013/14:Ub512 (M), 2013/14:Ub529 (SD), 2013/14:Ub546 (S) yrkandena 3 och 4, 2013/14:Ub557 (S), 2013/14:Ub577 (KD), 2013/14:Ub578 (KD), 2013/14:Ub584 (KD) och 2013/14:N414 (S) yrkandena 3 och 6.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Ub570 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 10,

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 10, 16 och 18 samt

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 10 och avslår motionerna

2013/14:C435 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 4,

2013/14:Ub258 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 6,

2013/14:Ub469 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 10 och

2013/14:Ub496 av Tomas Eneroth m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör initiera en parlamentarisk översyn av Sveriges högskole- och universitetslandskap och i dialog med lärosätena ta ett nationellt grepp om hur lärosätena kan utvecklas, profileras och samverka för att stärka den högre utbildningen och forskningen i sin helhet. Den parlamentariska översynen ska bygga på forskning om högre utbildning och dess samhällseffekter i såväl ett svenskt som ett internationellt perspektiv. Syftet ska vara att stärka den högre utbildningen i Sverige och undvika godtyckliga förändringar.

Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. De människor och nationer som är bäst förberedda att möta den allt snabbare globaliseringen kommer att kunna hävda sig bättre i framtiden. För att stå starka måste vi konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor – inte med låga löner. Utbildning och forskning har därför central betydelse för välfärdens tillväxt och utveckling. Satsningar på utbildning på alla

nivåer bryter väg för en kunskapsbaserad ekonomi. För att nå dit måste vi öka investeringarna i högre utbildning och öka samverkan mellan stat, näringsliv, fackliga organisationer, universitet och högskolor.

En annan aspekt av den ökade internationaliseringen är det som kallas öppen utbildningskultur. Det senaste året har MOOC (Massive Open Online Courses), dvs. avgiftsfria nätkurser som görs tillgängliga för ett obegränsat antal deltagare, börjat slå igenom stort. EU-kommissionen ska införa ett program om öppen utbildning i år. Detta kommer på sikt att revolutionera den högre utbildningen och skapa helt nya möjligheter såväl när det gäller att demokratisera den som när det gäller att använda de samlade utbildningsresurserna mer effektivt. Det är väsentligt att det finns strategier och visioner för hur vi anpassar oss till detta, både som nation och på de enskilda lärosätena.

Arbetsmarknaden förändras och följaktligen måste politiken, högskolor, universitet och yrkeshögskolan förändras med den. När kraven på arbetsmarknaden höjs ökar också människors behov av påfyllnad av kunskap under sitt arbetsliv. Den utbildning man avslutar som 25-åring räcker inte för att klara ett över 40 år långt arbetsliv. Vi vill därför förstärka uppdraget till lärosätena att skapa kurser och program som är anpassade till de yrkesverksammas behov. Lärosätena ska samverka med arbetsmarknadens parter för att säkerställa att de kurser och program som erbjuds passar de yrkesverksamma vad gäller innehåll men också tid och rum. Vi vill att alla universitet och högskolor ges i uppdrag att samverka med arbetsmarknadens parter och staten för att garantera vidareutbildning för yrkesverksamma.

Det samordnande arbetet med pedagogiskt utvecklingsarbete har i stor utsträckning lagts ned. Pedagogiskt utvecklingsarbete är av allra största vikt för att höja kvaliteten på den högre utbildningen och för att öka genomströmningen. Lärosätenas arbete med dessa frågor har stor utvecklingspotential, vilket inte minst bevisas av återkommande upprop kring studenternas bristande kunskaper och prestationer. Universitets- och högskolerådet bör ges i uppdrag att bidra med inspiration och stöd.

Vid många av landets universitet och högskolor finns både en allmän studievägledning för hela universitetet och specialiserade vägledare vid varje institution. Vägledningen är till för dem som funderar på att börja studera, redan är student eller nyligen har avslutat sina studier. För att ytterligare underlätta övergången mellan utbildning och arbetsliv vill vi se en utvecklad karriärservice som kan bestå av studie- och yrkesvägledare, arbetsförmedlare och arbetsmarknadens parter som tillsammans bildar ett centrum likt en specialiserad arbetsförmedling på lärosätet. Hit ska företag kunna vända sig för att få hjälp att rekrytera. Här ska också studenterna kunna få stöd på sin väg mellan högskola och arbetsmarknad, t.ex. när det handlar om lönesättning, villkor och arbetsrättsliga frågor vid både feriearbete, praktik och det första riktiga jobbet.

Regeringen bör vidta åtgärder med anledning av vad som här anförs.

2. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:C435 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 4 och avslår motionerna

2013/14:Ub258 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 6,

2013/14:Ub469 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 10,

2013/14:Ub496 av Tomas Eneroth m.fl. (S),

2013/14:Ub570 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 10,

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 10, 16 och 18 samt

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

Fler krafter och mer kapital behöver frigöras för att skapa nya bostäder. Lärosäten och Akademiska Hus bör få utökade möjligheter att ta en aktiv roll i bostadsförsörjningen.

Regeringen bör vidta åtgärder med anledning av vad som här anförs.

3. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (SD)

av Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub469 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 10 och avslår motionerna

2013/14:C435 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 4,

2013/14:Ub258 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 6,

2013/14:Ub496 av Tomas Eneroth m.fl. (S),

2013/14:Ub570 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 10,

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 10, 16 och 18 samt

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

I högskolelagen står det att det ingår i högskolornas uppgift att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. Enligt Riksrevisionens rapport RiR 2009:28 följs dock inte denna paragraf på ett tillfredsställande sätt, samtidigt som man menar att utrymmet för enskilda tolkningar är för stort. Detta är allvarligt.

Jag instämmer med regeringen att det är av största vikt att högskolor och universitet samarbetar med det omgivande samhället med syftet att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta. Lika viktigt är att lärosätena klarar av att utforma utbildningarna i syfte att säkerställa studenternas anställningsbarhet efter avslutad utbildning samt att lärosätena klarar av att samarbeta och föra dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare i syfte att öka anställningsbarheten hos studenterna efter avslutad utbildning.

För att säkerställa att relevanta utvärderingar görs fortlöpande, bör en passus införas i högskolelagen där det framgår att lärosätena inte bara samarbetar med det omgivande samhället med syftet att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta, utan att de även har en skyldighet att fortlöpande följa upp hur examinerade studenter har upplevt sin utbildning och dess lämplighet för arbetsmarknaden, samt vilken framgång som de rönt på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder med anledning av vad som här anförs.

4. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkandena 1, 2, 5 och 6 samt

avslår motionerna

2013/14:C435 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 4,

2013/14:Ub258 av Gunilla Nordgren (M),

2013/14:Ub469 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 10,

2013/14:Ub496 av Tomas Eneroth m.fl. (S),

2013/14:Ub570 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 10,

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 10, 16 och 18 samt

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

Samtliga universitet och högskolor bör få ett särskilt uppdrag och särskilda anslag för att bedriva lärcenterverksamhet, en möjlighet att läsa på distans enskilt eller i grupp med pedagogiskt och tekniskt stöd.

Regeringen bör också ta initiativ för att utveckla och kvalitetssäkra distansutbildning inom lämpliga ämnesområden för att ytterligare sprida möjligheten till utbildning över hela landet.

Inköpen av kurslitteratur är en stor ekonomisk börda för många studenter. Att studenter måste köpa sin egen kurslitteratur kan ses som ett avsteg från principen om avgiftsfrihet för utbildningen. Samtidigt kan det ibland vara svårt att få tag på vissa böcker när de är slut i bokhandeln. Biblioteken köper förstås inte heller in tillräckligt många exemplar av varje bok för att de ska räcka till alla. Man bör därför utreda om det kan ställas krav på att all kurslitteratur ska göras tillgänglig digitalt via högskole- och universitetsbiblioteken.

En fråga som blir alltmer levande i debatten kring högskolan är om Sverige ska införa ett treterminssystem. Detta skulle leda till att man snabbare kan slutföra sin utbildning och trygga försörjningen på sommaren för studenter som inte hittar ett sommarjobb. Ett treterminssystem införs emellertid inte i en handvändning. Det är t.ex. inte självklart att lösningen är så enkel som att införa extra studieveckor under sommaren, eftersom det skulle kunna vara problematiskt med olika långa terminer. Hänsyn måste också tas till behov av semestrar för högskolornas personal och ledighet för studenterna, i synnerhet för studenter med barn. Därtill skulle förstås en sådan reform också vara kostsam i form av ökade behov hos högskolorna och en utökad rätt till studiemedel. Frågan om treterminssystem vid högskolor och universitet bör utredas.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

5. Arbetsmarknadskoppling och broar mellan högskola och yrkeshögskola, punkt 3 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 6 och 11.

Ställningstagande

En bättre arbetslivsanknytning ger en verklighetsförankring i utbildningen. Det innebär också att fler studenter får kunskap om vad de utbildar sig till och att de därigenom kan göra mer välavvägda studieval. Arbetslivsanknytning ger förståelse för sammanhang och studiemotivation. Arbetslivsanknytning utjämnar också skillnaderna i kontakter på arbetsmarknaden som är så viktiga för att få det jobb studenten strävar efter. Högskolor och universitet bör få ett tydligt uppdrag att förbereda studenterna inför arbetslivet. Särskilt viktigt är detta för studenter som saknar kontakter och nätverk. Högskolor och universitet bör även få i uppdrag att inlemma karriärplanering för alla studenter tidigt i utbildningen, och studie- och karriärrådgivningen på landets universitet och högskolor bör förbättras.

Ett modernt samhälles utveckling förutsätter en ökad kontakt mellan akademien å ena sidan och näringslivet, den offentliga sektorn och samhället å andra sidan. En förbättrad arbetslivskoppling gynnar således inte bara studenterna utan är även viktig för näringslivets, den offentliga sektorns och samhällets utveckling. Genom en utökad kontakt ökar också kunskaperna om den senaste forskningen i näringslivet, den offentliga sektorn och samhället samtidigt som studenterna tar med sig insikter om hur forskningsresultat nyttjas i praktiken tillbaka till lärosätet.

Arbetslivsanknytning kan ske på många olika sätt, varav gästföreläsare, adjungerade professorer och praktik bara är några. Inom vissa utbildningsområden och program är praktik en självklarhet, inom andra områden är den lågt prioriterad. Vi har inriktningen att alla som läser ett program ska ha möjlighet att göra praktik, verksamhetsförlagd utbildning eller examensjobb. Vi menar att det är rimligt att ha som målsättning att alla studenter som vill och som studerar för att få en examen erbjuds praktik under sin utbildning. Detta bör tydligt formuleras i uppdragen till lärosätena, och lärosätena bör få i uppgift att redovisa vilka åtgärder man har vidtagit och vilka resultat man har uppnått. Lärosätena bör få i uppgift att se till att alla studenter som studerar för att få en examen har minst ett moment i utbildningen där studenten möter framtida potentiella arbetsgivare.

Samtliga universitet och högskolor bör ges i uppdrag att systematiskt följa upp tidigare studenter för att ytterligare höja kvaliteten i utbildningen. Dåvarande Högskoleverket har i en skrivelse till regeringen framhållit behovet av att högskolor och universitet genomför systematiska uppföljningar. Systematiska uppföljningar skulle vara ett viktigt verktyg för utvecklingen av utbildningarna.

Även om akademisk utbildning och yrkeshögskoleutbildning har olika struktur och innehåll är det mycket viktigt att undvika vattentäta skott mellan utbildningsformerna. Studenterna och deras fortsatta utvecklingsmöjligheter måste stå i fokus. Studenter inom yrkeshögskolan måste kunna gå vidare till högskola, och högskolestudenter kan ha god nytta av att komplettera sin akademiska utbildning med kurser inom yrkeshögskolan. Därför bör allt från poängsystem till utbildningarnas struktur ta hänsyn till detta.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

6. Kvalitetsutvärderingssystemet, punkt 2 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi är positiva till att delar av anslagen till grundutbildningen numera fördelas efter nationella kvalitetskriterier. Det främjar utveckling och kan även ge bättre information till studenterna om var kvaliteten är särskilt god. Det var dock ett misstag av regeringen att förkasta det kvalitetsutvärderingssystem som arbetades fram i nära samarbete mellan dåvarande Höskoleverket, lärosätena och universitetslärarnas och studenternas företrädare. För att kunna kombinera respekt för högskolors och universitets frihet med medborgarnas krav på att skattemedlen används effektivt är det nödvändigt att staten både sätter upp principer för resursfördelning, är lyhörd och anstränger sig för att dessa principer är begripliga, förutsägbara och har förankring och förståelse bland lärosätena. Vi är också kritiska till själva innehållet i de kriterier som regeringspartierna har fastställt. Kriterierna lägger alltför litet fokus på utbildningarnas kvalitet och genomförande, trots att den breda majoriteten inom sektorn inte motsatt sig utan tvärtom hade välkomnat dessa aspekter.

Även omvärlden har reagerat med kritik. En utvärdering initierad av den europeiska kvalitetssäkringsorganisationen ENQA (the European Association for Quality Assurance in Higher Education) har funnit att det finns allvarliga brister i det nya svenska utvärderingssystemet för högre utbildning. Det svenska systemet överensstämmer inte längre med de europeiska standarderna och riktlinjerna (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG), och Universitetskanslersämbetet är inte fullvärdig medlem i ENQA. Det innebär att värdet av, och förtroendet för, svensk högre utbildning devalveras i ett internationellt sammanhang. Kritiken gäller såväl utvärderingssystemets inriktning och utformning som allvarliga brister i dåvarande Höskoleverkets självständighet gentemot regering och riksdag. Kvalitetsutvärderingssystemets kriterier bör därför ses över och justeras i dialog med lärosätena, universitetslärarna och studenternas företrädare.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförts.

7. Jämställdhet och kunskap om genus, punkt 4 (S, MP, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 17.

Ställningstagande

Det finns problem med bristande jämställdhet i högskolan och vi måste komma till rätta med dessa om högskolan ska behålla sin legitimitet i samhället. Trovärdigheten hotas om man kan misstänka att det snarare är ovidkommande faktorer som kön än kompetens som styr akademien. Kvinnor är i majoritet bland studenterna och har varit så sedan 1977, men deras andel minskar successivt högre upp i den akademiska hierarkin. Andelen professorer som är kvinnor är bara 23 procent. Fortfarande är chansen att bli professor markant mycket större för doktorer som är män, och professorer som är kvinnor utnämns i genomsnitt betydligt senare under sin akademiska karriär. Ökningstakten sedan 1995 har varit 1 procentenhet per år. Om detta fortsätter i samma takt kommer det att ta nästan tre decennier innan andelen kvinnliga och manliga professorer är 50–50.

Men tiden kommer inte att lösa problemen med bristande jämställdhet i högskolan. Det krävs ett mer aktivt och målinriktat arbete för att nå jämställdhet. En avgörande faktor för att stärka jämställdheten i högskolan är en effektiv styrning och uppföljning från regeringens sida. Det bör därför tas ett stärkt, samlat grepp kring styrning, uppföljning och kontroll av jämställdheten i högskolan. Kvantitativa mått och mål har under senare år utgjort en viktig del av styrningen mot en mer jämställd högskola.

Det finns brister i arbetet för jämställdhet inom den svenska högskolan, bl.a. i fråga om långsiktighet, planmässighet, samverkan samt teoretisk och praktisk kunskapsöverföring. Lärosätena behöver kunskap och konkret stöd. Det behövs därför en statlig aktör som på systemnivå och med kraft kan driva på arbetet för ökad och stärkt jämställdhet i högskolan. Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådets uppdrag på jämställdhetsområdet bör därför konkretiseras och utvecklas. Uppdraget bör avse att följa upp, utvärdera och långsiktigt främja och stimulera arbetet för ökad och stärkt jämställdhet i akademien. Mera specifika uppgifter bör

bl.a. vara att systematiskt utvärdera jämställdheten på de enskilda lärosätena, lämna förslag till regeringen om utbetalning av jämställdhetsbonus, ge information, råd och stöd till de lärosäten som efterfrågar det på områden som har särskild betydelse för jämställdheten, främja samverkan mellan institutioner och lärosäten i arbetet för jämställdhet, följa forskningen och det praktiska arbete som bedrivs på högskolor och universitet som har betydelse för jämställdheten samt årligen rapportera till regeringen om utvecklingen vad avser jämställdhet i högskolan samt lämna förslag till eventuella åtgärder.

En jämställdhetsbonus bör införas inom ramen för resurstilldelningssystemet. Bonus bör utgå till lärosäten där jämställdheten, både kvantitativt och kvalitativt sett, efter systematisk utvärdering bedöms vara påtagligt god respektive ha påtagligt förbättrats. Jämställdhetsaspekter bör också i större utsträckning beaktas inom ramen för det nya kvalitetsutvärderingssystemet, och examensbeskrivningarna i högskoleförordningen bör ses över ur ett jämställdhetsperspektiv.

Det är betydelsefullt att både kvinnor och män känner sig väl till rätta i undervisningssituationen. Därför bör lärare ha kunskap om genus och hur detta påverkar undervisningen.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

8. Nya utbildningar och inriktningar, punkt 5 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkandena 49 och 50 samt

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 11 och avslår motion

2013/14:Ub301 av Eva Flyborg (FP).

Ställningstagande

Vi anser att det behövs bättre möjligheter för elitidrottare att kombinera idrott och studier vid universitet och högskola.

Ett samlat internationellt program för idrottsmäns möjligheter till yrkeskarriär bör utvecklas. Det ska ske i samverkan mellan idrottsrörelsen, staten, högskolor, universitet och kommuner. Under sin idrottskarriär är elitidrottare av naturliga skäl helt koncentrerade på träning och på att

lyckas i sin idrott. Inte sällan tvingas de att avstå från eller helt ge upp utbildningsambitioner. Det vill vi ändra på. Vi vill att det utvecklas fler och mer omfattande samarbeten mellan universitet och högskolor och olika specialidrottsförbund. Vi vill att elitidrottare ges särskilda förutsättningar för högskolestudier. Det handlar om att lärosätet har en förståelse för elitidrottarens särskilda behov och förutsättningar. Det handlar exempelvis om att kunna ta ledigt för träningsläger eller tävlingar utan att det hindrar utbildningen. Det handlar också om att det på studieorten finns tillgång till högklassiga träningsanläggningar och tränare som möter elitidrottarens behov.

När idrottskarriären är över står många utan rimliga möjligheter att komma in i en annan yrkesbana. Andra länder som exempelvis USA har sedan lång tid särskilda universitetsprogram för elitidrottare.

Vi tycker att det är hög tid att Sverige utvecklar – anpassade för svenska förhållanden – ett väl fungerande system med insatser tidigt i idrottskarriären för att ge elitidrottare och kommande elitidrottare en möjlighet till en civil karriär efter idrotten. Vi vill därför tillsammans med idrottsrörelsen utveckla ett samlat program för idrottsmäns möjligheter till en yrkeskarriär efter den aktiva idrottstiden. En hel del görs redan av enskilda klubbar i samverkan med kommuner och i vissa fall andra utbildningsanordnare. Vi vill nu ta ett samlat nationellt grepp där såväl staten som högskolor och kommuner samverkar. Tidiga anpassade utbildningsinsatser som går att kombinera med en elitidrottskarriär är en del i detta program. Men även insatser som personliga karriärplaneringsprogram och särskilda specialinriktade team inom arbetsförmedlingen bör prövas.

Att handleda lärlingar, praktikanter, studenter men också att introducera nyanställda kräver kunskap och erfarenhet. Inom vissa branscher, där man traditionellt har handlett studenter, finns det redan olika utbildningar. I takt med att YA-jobb, praktiktjänstgöring, lärlingar, studentmedarbetare och andra typer av längre introduktionsperioder blir vanligare kommer kravet på handledningen att öka.

Varje individ måste garanteras handledning av hög kvalitet för att bästa resultat ska nås. I några sektorer råder brist på duktiga handledare. De som ändå tar dessa uppdrag får ofta varken tid eller resurser för att kunna göra ett bra jobb. Inte heller får de någon större respekt eller uppskattning. Ett genomgripande förbättringsarbete behöver genomföras för att satsningar såsom yrkesintroduktionsanställningar ska kunna fungera riktigt väl. Som en vital del i det förbättringsarbetet vill vi etablera ett nationellt centrum där arbetsmarknadens parter inom de olika branscherna gemensamt utarbetar handledarutbildningar. Centrumet ska erbjuda ett specialiserat utbud av handledarutbildningar och ha så stor kapacitet att alla lärlingshandledare utan någon längre väntetid ska kunna gå en introduktionskurs på 1–3 veckor. Centrumet ska även löpande bistå såväl aktiva handledare

som arbetsgivare och fackföreningar med expertkunskap rörande alla delar av handledarskapet. Ett sådant centrum kan med fördel etableras under YH-myndighetens ansvar.

En särskild vinst med att utveckla handledningen är att det är ett bra sätt att använda kvinnors och mäns kompetens längre i arbetslivet. Om erfarna men slitna arbetstagare mot slutet av sina yrkesliv kan gå in i kvalificerade handledarroller slås två flugor i en smäll. Dels tas deras ofta helt unika kompetens bättre till vara på arbetsplatserna, dels får de själva en arbetssituation som gör att de orkar till 65 år och kanske lite till.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

9. Framtida utbyggnad av lärosäten och utbildningar, punkt 6 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Ub568 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 4 och

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 5 och

avslår motionerna

2013/14:Ub279 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 1,

2013/14:Ub281 av Krister Hammarbergh (M),

2013/14:Ub361 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Ub493 av Carin Runeson och Roza Güclü Hedin (båda S),

2013/14:Ub583 av Per Lodenius (C),

2013/14:N333 av Christer Nylander (FP) yrkande 8 och

2013/14:N340 av Isak From m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Kvaliteten i ett utbildningssystem kan aldrig bli högre än kvaliteten på dess lärare. För att öka kunskapsresultaten i den svenska skolan krävs att många ambitiösa studenter väljer att utbilda sig till lärare. Vi vill att läraryrket ska bli ett eftertraktat framtidsyrke och vi vill professionalisera lärarrollen. Ett brett nationellt samarbete kan öka läraryrkets attraktionskraft. För att lyckas med det måste det också löna sig bra att utbilda sig till och arbeta som lärare. I dag är utvecklingen av antalet sökande till lärarutbildningarna oroväckande, inte minst mot bakgrund av det framtida behovet av lärare.

Kvaliteten inom lärarutbildningen behöver höjas. TCO visar i sin rapport att 24 procent av lärarstudenterna har 5 timmar eller mindre undervisning i veckan. Studietiden per vecka är i snitt 28 timmar på lärarutbildningen.

Heltidsstudier ska motsvara heltid. Studenter ska i snitt studera 40 timmar per vecka för att klara kraven i utbildningen. Därför vill vi se en kvalitetssatsning på lärarutbildningen. Vi vill sätta fokus på fler lärarledda undervisningstimmar. Det ställer högre krav på studenterna men det ger också ett bättre stöd till dem och en högre kvalitet i utbildningen. Kvalitetssatsningen ska användas till att öka den lärarledda undervisningstiden, höja kraven och antalet studietimmar studenterna lägger ned. En höjd utbildningskvalitet för lärarstudenterna kommer att förbereda studenterna bättre för yrkeslivet samtidigt som utbildningens attraktivitet höjs.

För att höja kvaliteten behöver också fler begåvade studenter söka sig till lärarutbildningen. För att eleverna ska möta skickliga lärare också i framtiden är det viktigt att de bäst lämpade för yrket blir lärare. Vi har sedan tidigare föreslagit en försöksverksamhet med lämplighetsprov vid några utvalda lärarhögskolor för att pröva en förändring av antagningen till lärarutbildningen. Det är bra att regeringen nu föreslår ett sådant försök. Vi vill underlätta för fler studenter med en annan utbildningsbakgrund och för yrkesverksamma att skaffa sig en lärarutbildning. Särskilt viktigt är detta när det gäller lärarutbildningar inom matematik och naturvetenskap.

Lärarutbildningen har jämfört med andra högskoleutbildningar fortfarande alldeles för få disputerade lärare. Den måste ha en större förankring i forskning och utbilda vana forskningsanvändare. Lärarutbildningen behöver också en tydligare koppling till skolvardagen genom medverkan från erfarna lärare som är yrkesaktiva i skolan. Den utbildningsvetenskapliga forskningen behöver stärkas och samverkan mellan forskare och förskola/skola måste stärkas. Fler yrkesverksamma förskollärare och lärare ska ges möjlighet till egen forskning, t.ex. vid forskarskolor, som en del av eller parallellt med sitt ordinarie arbete.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

10. Utbildningens struktur och innehåll, punkt 7 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ub537 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) och

avslår motionerna
2013/14:Ju388 av Mats Odell (KD) yrkande 2,
2013/14:Ub267 av Hillevi Larsson (S),
2013/14:Ub387 av Ellen Juntti (M),
2013/14:Ub402 av Anne Marie Brodén (M),
2013/14:Ub440 av Elin Lundgren (S),
2013/14:Ub441 av Åsa Lindestam m.fl. (S) och
2013/14:Ub574 av Tina Ehn m.fl. (MP).

Ställningstagande

Intresset för att bli lärare i de estetiska ämnena på högstadiet är överlag mycket dåligt, och musikämnet verkar stå för den mest extrema minskningen jämfört med tidigare. Flera universitet väljer att inte erbjuda 7–9-utbildningen under 2013/14 med hänvisning till det dåliga söktrycket. Orsaken till det vikande intresset för 7–9-utbildningen kan bl.a. sökas i den nya lärarutbildningen.

Inom bara några år kommer vi att stå inför en akut brist på musiklärare med djup ämneskunskap på grundskole- men även gymnasienivå. Ett skäl till att mycket färre söker till musiklärarutbildningen beror på beslutet att ta bort estetiska ämnen (bl.a. musik) som gymnasiegemensamma ämnen i gymnasieskolan. Detta beslut har sänt signaler att musik och andra estetiska ämnen inte är ”viktiga” och kanske inget att satsa på som yrkeskarriär. Detta kan på sikt innebära att den kvalitet som svensk musikundervisning har hållit under många år, tack vare en gedigen lärarutbildning, försvagas och att även rekryteringen till estetiska program och återväxten i svenskt musikliv försvagas. Forskning visar dessutom att bra musikundervisning förbättrar elevernas resultat även i övriga ämnen, stimulerar ett kreativt förhållningssätt och ger goda förutsättningar för att delta i samhällets kulturliv. Dessutom är det ”svenska musikundret” i fara. Vår framgångsrika musikexport har byggt på bra musikundervisning i skolan i kombination med kulturskolorna, där alla barn oavsett bakgrund har fått möjlighet att utveckla sina musikaliska färdigheter.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

11. Utbildningens struktur och innehåll, punkt 7 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ub574 av Tina Ehn m.fl. (MP) och avslår motionerna

2013/14:Ju388 av Mats Odell (KD) yrkande 2,
2013/14:Ub267 av Hillevi Larsson (S),
2013/14:Ub387 av Ellen Juntti (M),
2013/14:Ub402 av Anne Marie Brodén (M),
2013/14:Ub440 av Elin Lundgren (S),
2013/14:Ub441 av Åsa Lindestam m.fl. (S) och
2013/14:Ub537 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S).

Ställningstagande

Sverige har i allt högre grad utmärkt sig ur ett internationellt perspektiv som ett musikland. Det uttrycks allt som oftast att musik och kulturskolor är en del i grunden till det som brukar kallas det svenska musikundret.

Kultur är bra på många sätt, både för svensk ekonomi och för den enskilda eleven. Kultur ger oss perspektiv, bidrar till reflektion, skapar möten mellan människor och ger oss fler sätt att utvecklas på. En självklar del i det svenska kulturlivet är musik och kulturskolornas verksamheter.

De kommunala musik- och kulturskolorna är dessutom grunden för många skolors kulturarbete och för återväxten i kulturlivet, men förutsättningarna för kulturskolorna har försämrats i och med att lärarutbildningen till kulturskolan har lagts ned.

Regeringen kom med nya kulturpolitiska mål i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) som då skulle slå vakt om ”barns och ungas rätt till kultur”. Samtidigt framtogs musik- och kulturskolorna en relevant lärarutbildning.

När de nya lärarutbildningarna skapades försämrades förutsättningarna för kultur- och musikskolorna. Nu innebär lärarutbildningen att studenterna ska läsa minst två ämnen, varigenom de rena instrumentlärarutbildningarna försvunnit. Enligt samstämmiga uppgifter från bl.a. Smok (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd) och Lärarförbundet, kommer det därför att uppstå brist på lärare inom kultur- och musikskolorna. Detta beror enligt dem dels på problem för befintliga lärare att få legitimation som lärare, dels på att det kommer att finnas så få utbildade lärare som kan undervisa på musik- och kulturskolor. Här krävs lösningar, t.ex. att studenter som har studerat vid konst- och musikhögskolorna genom enkel påbyggnadsutbildning inom lärarutbildningar ska kunna få en lärarexamen för att inte bara kunna undervisa som lärare i bild, musik eller estetiska ämnen, utan även på en kultur- och musikskola. Den utredning som föregick propositionen om den nya lärarutbildningen (En hållbar lärarutbildning [SOU 2008:109]) föreslog en särskild utbildning för lärare i kultur- och musikskolor, men denna del togs bort i förslaget som lämnades till riksdagen. Bland andra Miljöpartiet motionerade om att hänsyn skulle tas till behovet av utbildade lärare för kultur- och musikskolorna och anförde i följdmotionen (2009/10: Ub3) att ett område där det även i fortsättningen måste vara möjligt att

utbilda ämnesspecialister, vilket har bäring på studenters möjlighet till fördjupning och möjliga ämneskombinationer, är lärare vid musik- och kulturskolor. Riksdagen stödde inte förslaget. Jag beklagar detta.

Många av landets musik- och kulturskolor samverkar med grund- och gymnasieskolan. Speciellt i mindre kommuner är detta en förutsättning för att lösa både personal- och lokalfrågan.

För att tillvarata den potential som finns inom ämnen inom musik- och kulturområdet krävs antagligen ett utvecklat samspel mellan musik- och kulturskolan och grundskolan. Ett utvecklat samarbete mellan de båda skolformerna skulle kunna vara en möjlig intressant och fördelaktig lösning för framtidens utbildningar.

Jag anser att regeringen bör ges i uppdrag att ta fram ändringar i lärarutbildningen som gör det möjligt att tillgodose kultur- och musikskolornas behov av utbildade lärare.

12. Förlängning av lärarutbildning, punkt 8 (MP, V)

av Jabar Amin (MP) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

För att kunna möta varje barns behov ska de som arbetar i förskola och fritidshem vara välutbildade och kompetenta. Den nuvarande lärarutbildningen, som nyligen har införts, kommer inte att ge de framtida förskollärarna och lärarna i fritidspedagogik tillräckliga kunskaper. I alla andra sammanhang framhålls vilken betydelse välutbildade och kunniga lärare har, men inte när det gäller förskola och fritidshem.

Ett huvudsyfte med lärarutbildningsreformen 2001 var att stärka lärarutbildningens forskningsanknytning och möjliggöra en direkt övergång från professionsutbildning till forskarutbildning, utan kostsamma kompletteringar. Efter reformen fick förskollärare och lärare med inriktning mot fritidspedagogik eller mot de tidigare åren i grundskolan sådana möjligheter. Det skedde dels genom tillkomsten av nya forskarutbildningar vid universiteten, dels genom tillkomsten av forskarskolor som innebär ett samarbete med och uppbyggnad av forskarmiljöer vid högskolorna med lärarutbildning.

I samband med att den s.k. Bolognaprocessen infördes blev examina uppdelade på grundnivå eller avancerad nivå. Den avancerade nivån omfattar minst 240 poäng och ger behörighet till forskarutbildningen. Några av lärar-

utbildningens examina hamnade då på grundnivå eftersom de var kortare än fyra år. Det gällde bl.a. examina med inriktning mot förskola, fritidshem och grundskolans tidiga år, som alla var ett halvår för korta.

För förskolans del gäller fortfarande argumentet att mer fördjupning och bättre forskningsanknytning i förskollärarytbildningen leder till högre kvalitet i förskolan precis som inom andra skolformer. Den nya skollagen har även inneburit ett förtydligat ansvar för förskollärare att leda den pedagogiska verksamheten, och det är också ett motiv till att förbättra förskollärarytbildningen. Bättre kunskaper kommer också att behövas nu när trycket på förskolan ökar att barnen ska lära sig läsa och räkna i förskolan. För att det inte ska bli fråga om en tidigarelagd skolstart med vanliga lektioner och undervisning behövs kunniga förskollärare som kan ta till vara barnens nyfikenhet och lust att lära utan att släcka deras intresse och självförtroende.

I fritidshemmen riskerar kvaliteten att försämrats ytterligare med den nya lärarytbildningen. Blivande lärare med inriktning mot fritidspedagogik har nu fått sin utbildning kortad till tre år. Dessutom är det inom denna inriktning endast möjligt att fördjupa sig i praktiska och estetiska ämnen.

Ett syfte med fritidshemmen är att de ska ingå som en integrerad del i en samlad skoldag. De har en pedagogisk uppgift och betydelse i och med att läroplanen även gäller för fritidshemmen. Det är därför nödvändigt att grundlärare med inriktning mot fritidshem har djupa kunskaper inom exempelvis läs-, skriv- och matematiklärande för att kunna möta barnen i deras ständigt pågående lärande. Lärare inom den obligatoriska skolan och lärare med inriktning mot fritidspedagogik samverkar i arbetslag och bidrar med sina skilda och speciella kompetenser till att eleverna når målen i skolan. Båda dessa grupper bör dessutom ha en bred och djup forskningsförankring i sin utbildning. För att lärare med inriktning mot fritidshem ska få tillräcklig kompetens i fritidspedagogik och sidoämnen, inklusive de teoretiska ämnena, för att undervisa 6–12-åringar är det nödvändigt att utbildningen förlängs.

Regeringen bör återkomma med förslag på hur samtliga lärarytbildningar, alltså även de för arbete i förskola, förskoleklass och fritidshem, kan ge behörighet för utbildning på master- och forskarnivå.

13. Breddad rekrytering, tillträde och studentfrågor, punkt 9 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 9 och 19 samt avslår motionerna

2013/14:Ub214 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP),

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 7,

2013/14:Ub286 av Ingela Nylund Watz (S),

2013/14:Ub309 av Magnus Sjödahl (KD),

2013/14:Ub442 av Marie Nordén (S),

2013/14:Ub489 av Pia Nilsson m.fl. (S),

2013/14:Ub501 av Teres Lindberg (S) och

2013/14:Ub522 av Robert Halef (KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Om Sverige ska kunna ligga i framkant och säkra morgondagens forskning och innovation krävs ett tätt utbyte med andra delar av världen. I dag läser alltför få svenska studenter utomlands och sedan studieavgifter för utomeuropeiska studenter infördes i Sverige har även antalet inresande utomeuropeiska studenter minskat avsevärt.

Även administrativa hinder och orimligt långa väntetider på antagningsbesked riskerar att stänga ute duktiga utbytesstudenter från högre studier och forskning i Sverige. Alltför få nyutexaminerade utländska studenter beviljas uppehållstillstånd för att arbeta i Sverige efter examen och därmed går vår arbetsmarknad miste om högutbildade internationella begåvningar som skulle kunna lösa en del av landets rekryteringsproblem.

För att öka utbytet med andra delar av världen, och göra det möjligt för fler studenter att stanna i Sverige för att arbeta och forska, behöver en andel av studieplatserna öppnas för utomeuropeiska studenter. Utgångspunkten ska vara att studier i Sverige är avgiftsfria. Även en dubblering av antalet svenska studenter som läser delar av sin utbildning utomlands bör vara en målsättning.

För några år sedan var glädjande nog alla riksdagspartier eniga om att utreda hur kårobligatoriet kunde avskaffas på ett sätt som bevarade och stärkte studentinflytandet. Vi försvarade inte kårobligatoriet av något principskäl. Men regeringspartierna utformade sitt förslag så att studenternas internationellt sett unika inflytande riskerar att slås i spillror. Vi ser stora poänger med att svenska studenter inte bara är passiva konsumenter, utan tvärtom aktiva och kunniga medaktörer i akademien.

Nu har det gått några år sedan avskaffandet, och en rapport från Sveriges universitets- och högskoleförbund och Sveriges förenade studentkårer visar att det finns skäl att känna oro för både studentinflytandet och studentkårens oberoende. Många kårer har minskande medlemstal och är ekonomiskt pressade. Därmed riskerar granskningen och utvecklingen av högskolornas kvalitet att försämrats.

Regeringen har dessutom lagt över ett antal nya kostsamma uppgifter för den studiesociala verksamheten på högskolorna utan att skjuta till en enda krona för detta. Resurser kommer därför att tas från grundutbildningsanslaget och urholka utbildningskvaliteten ytterligare. Sammantaget är detta djupt ansvarslöst mot alla som verkar i den högre utbildningen i dag.

Studentinflytandet måste vara starkt på alla nivåer och legitimiteten för studentrepresentanterna värnas. Studentkårer och nationer måste även i framtiden vara fria och oberoende gentemot högskolan. Utbildningsbevakningen för att utveckla kvaliteten i utbildningarna måste fortsätta. Det studiesociala arbetet och studenthälsan måste bibehållas och utvecklas ytterligare.

Regeringen bör därför se över konsekvenserna av avvecklingen av kårobligatoriet och formerna för hur studentinflytandet kan säkras långsiktigt och utan stark beroendeställning till vare sig staten eller lärosätena.

14. Breddad rekrytering, tillträde och studentfrågor, punkt 9 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub214 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP) och avslår motionerna

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 7,

2013/14:Ub286 av Ingela Nylund Watz (S),

2013/14:Ub309 av Magnus Sjö Dahl (KD),

2013/14:Ub442 av Marie Nordén (S),

2013/14:Ub489 av Pia Nilsson m.fl. (S),

2013/14:Ub501 av Teres Lindberg (S),

2013/14:Ub522 av Robert Halef (KD) yrkandena 1 och 2 samt

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 9 och 19.

Ställningstagande

När folkhögskolorna startades på 1800-talet var de ett demokratiprojekt. Alla, inte bara de lyckligt lottade, skulle få möjlighet till bildning och målet var att ta makten över sitt eget liv och att tillsammans med andra påverka och förändra samhället. Genom åren har folkhögskolan inneburit en andra chans och en väg in i yrkeslivet för dem som av en eller annan anledning inte fått gymnasiekompetens i den ordinarie skolan. Skolformen är därmed en oerhört viktig väg för många som annars inte skulle kunna utbilda sig vid universitet och högskola.

I dagens intagningsystem till högre utbildningar finns kvoter för intagning där studenterna kan söka på t.ex. betyg, högskoleprov, intervjuer och arbetsprover. Platserna på högskolornas utbildningar fördelas i proportion till hur många som söker i respektive urvalsgrupp. Ju fler sökande det är från folkhögskolan, desto fler platser går till sökande därifrån. Eftersom folkhögskolan är en liten skolform jämfört med andra skolformer är antalet sökande till högskolan med folkhögskolebakgrund inte så stort. Platsfördelningen görs i två steg så att den proportionerliga fördelningen mellan studerande från olika skolformer ska bli korrekt. Detta innebär att de allra flesta som läser på folkhögskola för att komma in på högre utbildning i praktiken är chanslösa när de efter minst tre års hårt arbete väl ska söka. Som exempel togs 2012 inte en enda student in på folkhögskolekvoten till landets lärar- eller läkarprogram och inte heller en enda på t.ex. ämneskurser i historia.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

15. Antagningsregler, insatser för utländska akademiker m.m., punkt 10 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP) och Adnan Dibrani (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Ub571 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 21 och

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 12–15.

Ställningstagande

Antagningssystemet till högskolan har fått kritik för att vara svåröverskådligt för de sökande, ha dålig prognoskraft och leda till ökad snedrekrytering. Att högskoleprovet har fått allt större betydelse för att komma in, inte minst på prestigeutbildningar, sägs vara en orsak till den dåliga prognoskraften för individens möjligheter att klara sina studier. Därtill gynnar det tydligt män ur högre socialgrupper på bekostnad av andra grupper.

Konstruktionen av meritpoängssystemet i gymnasieskolan innebär att språkval som eleven gör i mellanstadiet kan bli avgörande för om eleven senare kan komma in på ett efterlängtat högskoleprogram. En förändring av meritpoängssystemet som snarast bör göras är att kurser i modersmål och minoritetsspråk också ska ge meritpoäng på samma sätt som kurser i moderna språk. Kurser i språk ska värderas på samma sätt och en elev ska inte behöva välja bort att läsa modersmål för att det inte ger meritpoäng

på samma sätt som kurser i moderna språk i gymnasieskolan. Även meritpoängens betydelse för högre studier och olika sätt att kompensera tidigare årskullar för dessa ger systemet dålig prognoskraft och ökar orättvisorna. Vi vill se över antagningssystemet till högre studier i sin helhet för att göra det mer rättvist och transparent då det blivit alltför komplicerat och kommer att leda till ökad social snedrekrytering till högre studier.

Högskolan ska vara öppen för alla oavsett social bakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, könstillhörighet, funktionsnedsättning eller någon annan ovidkommande faktor. Den mångfald som finns i samhället måste också avspeglas i högskolan, både när det gäller studenter och lärare och forskare. Men benägenheten att börja studera i högskolan är tydligt socialt skiktad. Personer med högutbildade föräldrar är överrepresenterade i högskoleutbildning och personer med kortutbildade föräldrar är underrepresenterade.

Den sociala snedrekryteringen har ökat under de senaste tio åren. Läsåret 2011/12 hade 36 procent av högskolenybjörjarna under 35 år högutbildade föräldrar. Det innebär att åtminstone en av föräldrarna som lägst avslutat en treårig eftergymnasial utbildning. I befolkningen i åldrarna 19–34 år var motsvarande andel 24 procent. Den relativa chansen till högskolestudier fortsätter sedan att minska med föräldrarnas utbildningsnivå, och för gruppen som har föräldrar med förgymnasial utbildning är chansen en niondel jämfört med dem som har längre eftergymnasialt utbildade föräldrar.

Nybjörjarna med utländsk bakgrund har blivit fler men är fortfarande underrepresenterade i högskolan. I årskullen födda 1985 hade 44 procent av ungdomarna med svensk bakgrund påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder medan motsvarande andel bland ungdomar med utländsk bakgrund var 39 procent.

Från början av 1990-talet skedde en förändring mot minskad social snedrekrytering. Bland högskolenybjörjare under 35 år ökade andelen från arbetarhem från 18 till 24 procent samtidigt som andelen från högre tjänstemannahem minskade från 33 till 28 procent. Tyvärr har de borgerliga regeringarna inga ambitioner på detta område. Det samordnande arbetet med breddad rekrytering har i stor utsträckning lagts ned. Den borgerliga regeringens stopp av högskoleutbyggnaden, nya antagningsregler, förändrad gymnasieskola och kraftiga besparingar inom vuxenutbildningen kommer ofrånkomligen att öka den sociala snedrekryteringen igen.

Vi vill fortsätta arbetet mot snedrekryteringen. Det är djupt orättvist att familjebakgrunden spelar så stor roll för valet att gå vidare till högskolan. Dagens snedrekrytering innebär att personer med goda förutsättningar att klara av högskolestudier inte studerar. Samhället utnyttjar därigenom inte sina begåvningsresurser, samtidigt som efterfrågan på personer med högre utbildning ökar. Social och etnisk snedrekrytering är en misshushållning med mänsklig kompetens, erfarenhet och begåvning.

En breddad rekrytering och mer blandade studentgrupper ökar utbildningens kvalitet. I en grupp där studenterna har skiftande bakgrund berikas utbildningen av att olika erfarenheter, perspektiv och uppfattningar bryts mot varandra. Men nya grupper på högskolan ställer också nya krav på stöd och pedagogisk utbildning. Basår, introduktionskurser och sommarkurser som förbereder studenter för fortsatta akademiska studier är framgångsrika verktyg som lärosätena kan använda för att dra nytta av blandade studentgrupper.

För ökad framgång med breddad rekrytering till högre utbildning krävs en tydligare styrning och en myndighet med uppdrag att främja breddad rekrytering och som kan stödja lärosätenas arbete. Insatser för att öka den breddade rekryteringen måste intensifieras på nationell nivå och samtidigt på varje lärosäte. Liksom arbete för jämställdhet, som ofta bedrivs i korta projekt som inte leder till strukturell förändring, gäller även detta för arbete med breddad rekrytering. Arbetet med breddad rekrytering behöver integreras i lärosätenas övriga arbete och bedrivs strategiskt, och resursfördelningen och antagningssystemen får inte motverka viljan att arbeta med detta. Därtill bör kravet på högskolorna att arbeta med breddad rekrytering kompletteras med ett mål som fokuserar på breddat deltagande och fullföljande av studierna.

Utbyggnaden av högskolornas distansutbildningar och deras samarbete med kommunala lärcentrum och andra institutioner har betytt mycket för människors tillgång till högre utbildning i hela landet. En allt mer professionaliserad struktur och ett utvecklat kvalitetsarbete kombinerat med ny teknik har både gett fler tillträde till högre utbildning och större valfrihet för studenter. Det minskade beroendet av geografisk närhet har inneburit en stor frihet för många människor. Då det har stärkt den pedagogiska utvecklingen och samverkan mellan olika lärosäten har distansutbildningarna stärkt utbildningskvaliteten även på de utbildningar som inte läses på distans. Det har också gjort det möjligt att bo kvar eller slippa pendla, vilket stärkt tillväxten och utvecklingen även på de orter som saknar lärosäte i sin närhet. Därför är vi oroad över de neddragningar av stödet till distansutbildning som skett de senaste åren. Arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra distansutbildningen måste återupptas. Det borde finnas fantastiska möjligheter att samarbeta mer nationellt och internationellt för att skapa gemensam kvalitativ support vad gäller allt från teknisk infrastruktur och undervisningsformer till lärar- och studentstöd samt utvärdering.

Det är mindre vanligt med arbetarbakgrund bland yngre än äldre högskolenybjörjare. Åtgärder som syftar till att underlätta för äldre och yrkesverksamma att komma in i högskolan minskar därför också den sociala snedrekryteringen till högskolan. Arbetslivserfarenhet bör återigen vara meriterande vid tillträde till högskola och universitet. Det leder också till fler erfarenheter och perspektiv i studentgruppen, vilket höjer utbildning-

ens kvalitet. Trenden i dag pekar dock i helt motsatt riktning, vilket är ett resultat av en medveten politik. Andelen studerande som inte kommer direkt från gymnasieskolan minskar avsevärt.

Arbetsförmedlingen ska vara ansvarig för nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Men högskolor och universitet har en viktig roll att spela för alla invandrade akademiker när det gäller såväl validering som kompletterande utbildning. Vi vill också utveckla ett nytt och snabbt spår in på högskolan för invandrade akademiker med intensivkurser i svenska, gärna i kombination med kompletterande utbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs.

Särskilda yttranden

1. Särskilt yttrande (MP)

Jabar Amin (MP) anför:

Med anledning av att utskottet i detta betänkande behandlar frågor som snarare är kopplade till principer och regelförändringar än till budgetsatsningar finner jag anledning att klargöra min ståndpunkt i frågan om studieavgifter för studenter från länder utanför EU, EES och Schweiz.

En öppen värld är en bättre värld. Utifrån den utgångspunkten anser jag att det bör betraktas som positivt om människor från omvärlden vill studera på svenska lärosäten. Det är en tillgång som ska tas till vara. Tyvärr går regeringens politik i motsatt riktning.

Genom att införa studieavgifter har antalet studenter från länder utanför Europa minskat. Konsekvensen blir att svenska lärosäten, och därmed våra studenter, får färre impulser från omvärlden. Om Sverige sluter sig för omvärlden är vi alla förlorare; som en konsekvens av studieavgifterna tar Sverige ett steg bort från internationellt samarbete och försämrar sina kontakter med omvärlden. Den svenska högskolan tappar därmed i kvalitet. Vi behöver öppenhet, inte avgifter.

Med anledning av detta har Miljöpartiet tidigare föreslagit resurser för att finansiera studieavgifternas avskaffande. I anslagsmotionen för utgiftsområde 16 avsatte Miljöpartiet 300 miljoner kronor för 2014 så att högskolan kan göras avgiftsfri men riksdagen beslutade i december 2013 att avslå motionen. I och med detta bör det anses vara klarlagt att Miljöpartiet arbetar för att studieavgifter för studenter från länder utanför EU, EES och Schweiz ska avskaffas.

2. Särskilt yttrande (V)

Rossana Dinamarca (V) anför:

Med anledning av att utskottet i detta betänkande behandlar motionsyrkanden kopplade till frågan om studieavgifter för studenter från länder utanför EU, EES och Schweiz vill jag klargöra att Vänsterpartiet var motståndare till införandet av studieavgifter, bl.a. eftersom vi på goda grunder befarade att det skulle innebära att färre utländska studenter skulle söka sig till Sverige. Så har det också blivit.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Ju388 av Mats Odell (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa obligatorisk undervisning om barns rättigheter och om barnsexhandel på samtliga grundutbildningar där studenter i sin framtida yrkesutövning möter och arbetar med barn.

2013/14:C435 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärosätenas roll i bostadsförsörjningen.

2013/14:So291 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en personalförsörjningsstrategi för hälso- och sjukvården.

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja en utveckling så att elitidrottare kan kombinera idrott och studier.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett samlat nationellt program för idrottsmäns möjligheter till yrkeskarriär.

2013/14:Ub206 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur möjligheter kan skapas för elitidrottare att kombinera studier med en elitidrottssatsning.

2013/14:Ub214 av Esabelle Dingizian m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka folkhögskolekvoten vid intagning till universitet och högskola.

2013/14:Ub217 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av utbildning i demens- och äldreomsorg i läkarutbildningen.

2013/14:Ub219 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskaper i teckenspråk hos personalen i för- och grundskola.

2013/14:Ub258 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheten att öka antalet sommar-kurser för studenter som läser högskoleutbildningar.

2013/14:Ub267 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändiga förändringar för att göra musiklärarutbildningen på grundskolenivå mer attraktiv.

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för att bredda rekryteringen till den högre utbildningen.

2013/14:Ub279 av Lars-Axel Nordell (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur statens anslag till de fristående teologiska högskolorna kan beräknas mer likvärdigt och utifrån samma beräkningsgrund.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka antalet platser med ekonomisk ersättning vid Örebro Teologiska Högskola.

2013/14:Ub281 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av speciallärare.

2013/14:Ub286 av Ingela Nylund Watz (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla en samlad strategi för att vända trenden med ett minskat antal internationella studenter vid svenska lärosäten.

2013/14:Ub288 av Désirée Liljevall (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra samverkan mellan stat, näringsliv, fackliga organisationer, universitet och högskolor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över likvärdigheten mellan olika utbildningar.

2013/14:Ub301 av Eva Flyborg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en nationell pop- och rockskola i Göteborg.

2013/14:Ub309 av Magnus Sjö Dahl (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda högre antagningskrav för lärarutbildningen.

2013/14:Ub319 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Lunds universitets historiska museum.

2013/14:Ub347 av Patrick Reslow (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om World Maritime University i Malmö.

2013/14:Ub350 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inslagen av geriatrik ska utökas i läkarutbildningen.

2013/14:Ub352 av Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om intagningsprov på lärarprogrammet.

2013/14:Ub361 av Eva-Lena Jansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de lärosäten som bedriver läkarutbildning i Sverige självklart ska ges likvärdiga ekonomiska villkor för att bedriva utbildningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen därför snarast bör se över möjligheterna för full finansiering av läkarutbildningen vid Örebro universitet.

2013/14:Ub367 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i uppdraget för svenska högskolor och universitet ska ingå att arbeta med breddad rekrytering.

2013/14:Ub368 av Eva-Lena Jansson och Matilda Ernkrans (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetens i hbt-frågor inom utbildningssystemet.

2013/14:Ub369 av Anna-Lena Sörenson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur de statliga medlen fördelas till de medicinska fakulteterna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se till att det utarbetas en modell för fördelning av medel som ger ett rättvisare utfall.

2013/14:Ub378 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten till att se över behovet av utbildning inom geriatrik.

2013/14:Ub387 av Ellen Juntti (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att se över behovet av ett obligatoriskt moment i utbildningen om barn som far illa för högskolestudenter som i sin blivande yrkesroll kommer att arbeta med barn.

2013/14:Ub394 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärcenterverksamhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till utveckling och kvalitetssäkring av distansutbildning inom lämpliga ämnesområden för att ytterligare sprida möjligheter till utbildning över hela landet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda om det kan ställas krav på att all kurslitteratur ska göras tillgänglig digitalt via högskole- och universitetsbiblioteken.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågan om treterminssystem vid högskolor och universitet bör utredas.

2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur samtliga lärarutbildningar, alltså även de för arbete i förskola, förskoleklass och fritidshem, kan ge behörighet för utbildning på master- och forskarnivå.

2013/14:Ub402 av Anne Marie Brodén (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mindfulness som ett viktigt verktyg mot ökad stress och psykisk ohälsa.

2013/14:Ub419 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om synskadades möjligheter att genomföra högskoleprovet.

2013/14:Ub420 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Södertörns högskola status som universitet.

2013/14:Ub439 av Elin Lundgren och Per Svedberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över antalet platser inom läkarutbildningen.

2013/14:Ub440 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i alla lärarutbildningar ska ingå utbildning i utomhuspedagogik.

2013/14:Ub441 av Åsa Lindestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av lekpedagoger.

2013/14:Ub442 av Marie Nordén (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avgifter för utomeuropeiska studenter.

2013/14:Ub444 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tandläkarutbildningen.

2013/14:Ub455 av Ulrika Karlsson i Uppsala m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri tentamensrätt.

2013/14:Ub466 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sända tydliga direktiv till Universitetskanslerämbetet om att följa upp hur lärosätena klarar av att utforma utbildningarna så att högskolestudenters anställningsbarhet efter avslutad utbildning säkerställs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sända tydliga direktiv till Universitetskanslerämbetet om att följa upp hur lärosätena klarar av att samarbeta och föra dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare i syfte att öka anställningsbarheten hos studenterna efter avslutad utbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga 1 kap. 2 § högskolelagen om att lärosätena har skyldighet att fortlöpande följa upp examinerade studenter avseende hur de upplevt sin utbildning och dess lämplighet för arbetsmarknaden samt vilken framgång de rönt på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

2013/14:Ub469 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka studenternas anställningsbarhet och säkerställa relevant forskning genom en ökad skyldighet för högskolorna att samverka med det omgivande samhället.

2013/14:Ub471 av Margareta Larsson m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ledarskapsutbildning ska vara en integrerad del av lärarutbildningen.

2013/14:Ub479 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett samarbete mellan Högskolan i Gävle och ett universitet.

2013/14:Ub481 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inkludera entreprenörskap och företagande i vårutbildningar på högskolor och universitet.

2013/14:Ub489 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen angående ledighet för förtroendeuppdrag.

2013/14:Ub493 av Carin Runeson och Roza Güclü Hedin (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler läkare i sjukvården.

2013/14:Ub494 av Christer Adelsbo m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma genusvetenskapens betydelse i lärarutbildningen samt följa utvecklingen vad gäller lärarutbildningens genusperspektiv.

2013/14:Ub496 av Tomas Eneroth m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre arbetslivskoppling för studenter.

2013/14:Ub497 av Annicka Engblom och Thomas Finnborg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om World Maritime University.

2013/14:Ub500 av Kerstin Engle (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studieavgifter för utländska studenter.

2013/14:Ub501 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra 25:4-regeln.

2013/14:Ub503 av Julia Kronlid och Carina Herrstedt (båda SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en sex- och samlevnadsundervisning av god kvalitet som också omfattar viktiga samlevnadsfrågor ska ingå i lärarutbildningen.

2013/14:Ub512 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet till dövtolk vid högre studier.

2013/14:Ub522 av Robert Halef (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en validering av nyanlända invandrades och flyktingars utländska diplom bör gå fortare i syfte att underlätta inträdet i arbetslivet.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en validering av språktester för olika yrkeskategorier såsom läkare bör ske varannan månad i stället för att vara begränsad till två gånger per år.

2013/14:Ub529 av David Lång och Mikael Jansson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska underskottet på läkare, civilingenjörer och andra bristyrken.

2013/14:Ub537 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lärarnas musikutbildning ska säkerställas med en hög nivå för framtiden.

2013/14:Ub546 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarutbildningen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-kompetens i yrkesexamen.

2013/14:Ub557 av Lars Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa praktik på samtliga högskoleprogram.

2013/14:Ub568 av Ibrahim Baylan m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om världens bästa lärarutbildning för världens bästa skola.

2013/14:Ub570 av Ibrahim Baylan m.fl. (S):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om parlamentarisk översyn av högskolelandskapet.

2013/14:Ub571 av Ibrahim Baylan m.fl. (S):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förändra meritpoängssystemet.

2013/14:Ub572 av Ibrahim Baylan m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av högskolelandskapet.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett kvalitetsutvärderingssystem som håller internationell standard.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om investeringar i höjd kvalitet, omfattningen av undervisningen och fler praktikplatser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en bättre arbetslivskoppling.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en viss andel av studieplatserna bör öppnas för utomeuropeiska studenter och att utgångspunkten ska vara att dessa studier är avgiftsfria.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en öppen utbildningskultur.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om broar mellan högskola och yrkeshögskola.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av antagningssystemet till högre utbildning.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om breddad rekrytering.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetslivserfarenhet ska vara meriterande vid tillträde till högskola och universitet.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nytt snabbspår in i högskolan för invandrade akademiker.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge alla lärosäten i uppdrag att samverka med arbetsmarknadens parter och staten för att garantera vidareutbildning för yrkesverksamma.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhet och kunskap om genus.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om pedagogisk utveckling.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett starkt studentinflytande.

2013/14:Ub574 av Tina Ehn m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av utbildade lärare till kultur- och musikskolan.

2013/14:Ub577 av Magnus Sjö Dahl (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att permanenta rätten för universitet och högskolor att tillhandahålla bostäder för sina studenter.

2013/14:Ub578 av Anders Andersson och Magnus Sjö Dahl (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av behovet av en teckenspråkslärover utbildning.

2013/14:Ub583 av Per Lodenius (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge högskoleverket i uppdrag att utveckla högskoleutbildning för studenter med intellektuell funktionsnedsättning.

2013/14:Ub584 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en etablerad yrkesutbildning för mötesplanerare på högskolenivå, enligt internationell standard.

2013/14:N333 av Christer Nylander (FP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur den skånska högre utbildningen kan stärkas genom samverkan.

2013/14:N340 av Isak From m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkra finansieringen av Träcentrum Norr (TCN) inom Luleå tekniska universitet (LTU) institution i Skellefteå.

2013/14:N414 av Börje Vestlund m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av breda satsningar på utbildning för en växande Stockholmsregion.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökad tillgänglighet och kapacitet i välfärden i en växande Stockholmsregion.

2013/14:A409 av Ylva Johansson m.fl. (S):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studie- och karriärvägledning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handledarutbildning på högskolenivå.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklat		
2013/14:So291	Cecilia Widegren (M)	1
2013/14:Ub206	Andreas Carlson (KD)	
2013/14:Ub217	Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S)	
2013/14:Ub219	Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S)	
2013/14:Ub279	Lars-Axel Nordell (KD)	3
2013/14:Ub288	Désirée Liljevall (S)	2 och 3
2013/14:Ub319	Anders Hansson (M)	
2013/14:Ub347	Patrick Reslow (M)	
2013/14:Ub350	Johan Andersson m.fl. (S)	
2013/14:Ub352	Jasenko Omanovic och Ingemar Nilsson (båda S)	
2013/14:Ub367	Matilda Ernkranz m.fl. (S)	
2013/14:Ub368	Eva-Lena Jansson och Matilda Ernkranz (båda S)	1
2013/14:Ub369	Anna-Lena Sörenson m.fl. (S)	1 och 2
2013/14:Ub378	Margareta B Kjellin (M)	
2013/14:Ub419	Olle Thorell (S)	
2013/14:Ub420	Ingela Nylund Watz m.fl. (S)	
2013/14:Ub439	Elin Lundgren och Per Svedberg (båda S)	
2013/14:Ub444	Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda S)	
2013/14:Ub455	Ulrika Karlsson i Uppsala m.fl. (M)	
2013/14:Ub466	Richard Jomshof m.fl. (SD)	1–3
2013/14:Ub471	Margareta Larsson m.fl. (SD)	
2013/14:Ub479	Lars Beckman (M)	
2013/14:Ub481	Lars Beckman (M)	
2013/14:Ub494	Christer Adelsbo m.fl. (S)	
2013/14:Ub497	Annicka Engblom och Thomas Finnborg (båda M)	
2013/14:Ub500	Kerstin Engle (S)	
2013/14:Ub503	Julia Kronlid och Carina Herrstedt (båda SD)	2
2013/14:Ub512	Edward Riedl (M)	
2013/14:Ub529	David Lång och Mikael Jansson (båda SD)	
2013/14:Ub546	Jonas Gunnarsson m.fl. (S)	3 och 4
2013/14:Ub557	Lars Eriksson m.fl. (S)	
2013/14:Ub577	Magnus Sjö Dahl (KD)	
2013/14:Ub578	Anders Andersson och Magnus Sjö Dahl (båda KD)	
2013/14:Ub584	Penilla Gunther (KD)	
2013/14:N414	Börje Vestlund m.fl. (S)	3 och 6